

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

BMI0195

សម្ភាសន៍ជាមួយឈ្មោះ ឆន់ ធី ភេទប្រុស អាយុ៥១ឆ្នាំ

មុខងារសម័យខ្មែរក្រហម: ប្រធានកងកុមារនៅក្រុងព័ន្ធផ្ទៃ

រស់នៅភូមិជ្រោយចាន ឃុំព្រះនេត្រព្រះ ស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

ថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១

សម្ភាសន៍ដោយ: សោម ប៊ុនថន និង ចាន ប្រញ

០១:១៦:០៦

៣២ទំព័រ

ប្រញ : ពួកខ្ញុំម៉ៅខាងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ត្រាន់តែយើងចង់ក្រងឯកសារពីសម័យខ្មែរ ក្រហមហ្នឹងលោកពូ ព្រោះខ្ញុំចង់ដឹងថា តើប្រជាជននយោបាយធ្វើការអីខ្លះ នៅក្រុងព័ន្ធផ្ទៃហ្នឹង ហើយគេឲ្យយើងធ្វើការយ៉ាងម៉េចខ្លះ ដើម្បីចង់ក្រងឯកសារទុកឲ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយ មើល ។ បើពួកគ្រប់គ្រងកាត់អញ្ជឹង បើពួកអត់និយាយប្រាប់កាត់អត់ដឹងទេ ក្មេងជំនាន់ ក្រោយដូចពួកខ្ញុំអីចឹង?

ឆ : អូ! ខ្ញុំរៀនណាស់សម័យហ្នឹង ខ្ញុំហើមដៃ ហើមជើង រែកដីបណ្តើរយប់ណ្តើរអត់ហ៊ាន ឈប់ទេ ព្រោះខ្លាចគេយកទៅរំលោភ ។ ខ្ញុំខ្វាក់មាន់ដើរហុកកល់ឈើៗ ចុះល្ងិតនោះ អា អ្នកដឹកដៃយើងដើរវាប្រលែងយើងចោល គេប្រលែងចោល ខ្ញុំស្រវៃស្រវៃវ៉ិច្ចលទៅក្នុង ប្រទាក់ដេកនៅនោះ ដេកដល់ប្រធានកងបាត់ស្រែកហៅរកខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនៅនេះ អាអ្នកអង្គុយ យំៗទៅ អាអ្នកឆ្លើយៗទៅ ហើយបានគេមកយក ។ តារាល់ ថាអញបាត់គ្នា ២- ៣នាក់ កាត់ដេញឲ្យប្រធានរុះរើទៅរក ។

ប៊ុនថន : ពួកស្គាល់កាត់ដែរ តារាល់?

ឆ : មិនស្គាល់ម៉េច ពេលប្រជុំម្តងៗ សាហាវអស់ទាស់តា ។

ប៊ុនថន : ម៉េចកាត់កាចអីម៉េច?

ឆ : កាច កាត់រៀនថ្នាក់ខ្ពស់ ថ្នាក់ទី៥ ទី៦ ។

ប៊ុនថន : កាត់អ្នកចេះដឹងដែរ?

ឆ : បាទ! កាលសម័យសង្គ្រាមនោះ កាត់រត់ចូលព្រៃ តាហ៊ីង ។ តាហ៊ីងហ្នឹងឪកាត់សក្តិ៥ តាហ៊ីងថ្នាក់តំបន់ហ្នឹងឪកាត់សក្តិ៥ ។

ប៊ុនថន : ស្គាល់តាហ៊ីងដែរ?

ឆី : អីមិនស្គាល់ម៉េច តាហ៊ីង តាត់ទៅប្រជុំនៅអារដ្ឋត្រពាំងថ្ម ដើរកាន់តែកន្លែងសូត្រចេះ ដើររកចេះ ។

ប៊ុនថន : ចុះតា ញឹម អីស្គាល់ទេ?

ឆី : ស្គាល់ តាញឹម រាងខ្មៅ មាឌមាំ ។

ប៊ុនថន : តាញឹមដន្លង សោ ភីម? រស់ ញឹម?

ឆី : មិនស្គាល់ទេ! ស្គាល់តែតាញឹម ប្រធានភូមិភាគ តាជាល ហ្នឹងឯង ពេលដែលយើង លើកទំនប់រួច តាត់ទៅត្រួតពិនិត្យមើល ។

ប៊ុនថន : តាជាល ត្រូវកូនតាញឹម នោះ?

ឆី : បាទ! ផាវអស់ហើយសម័យហ្នឹង រ៉ែបន្តគ្នា ។

ប៊ុនថន : បាទ! ចុះយាយ បែម អីស្គាល់ទេ?

ឆី : យាយ បែម មិនសូវឃើញច្បាស់ទេ ។ និរតី តាត់ទៅតែភ្នំលាប ភ្នំហ្នឹងហើយចល័ត តំបន់ បើថាពួកក្រុមចល័តតំបន់ហ្នឹង បើឆ្នាំ៧៦-៧៧អីខ្ញុំស្គាល់ច្បាស់ ៧៨និរតីម៉ៅ ហើយ ។ ៧៨និរតីម៉ៅពួកខ្ញុំនៅចល័តត្រពាំងថ្មផាវចង់អស់ ។

ប៊ុនថន : អ៊ូ!ម៉េចអញ្ជឹង?

ឆី : គេយល់រ៉ែចោល តាស្រះ តាស្រន តាយាំវ គេយកទៅរ៉ែចោលត្រពាំងថ្មទាំងអស់ ។ ឲ្យតែគេថា យកទៅរៀនស្វាត់ជ្រៀបៗ ។

ប៊ុនថន : ចុះត្រពាំងថ្មគេលើកចាប់ពីឆ្នាំណាវិញពូ?

ឆី : ត្រពាំងថ្មគេចាប់ផ្ដើមលើកចាប់ពីឆ្នាំ៧៧ ។

ប៊ុនថន : ៧៧ បានចាប់ផ្ដើមធ្វើ ដំបូងពូ?

ឆី : បាទ! ៧៧ ខែពីរចុះ យប់ការងារខ្លាំង ប្រគុះឡើងទៅទាំងយប់ ដេកព្រមនេះ ភ្លឺ ព្រាងៗប្រហែលម៉ោងបួន ក្រោកដើរស្ដាប់ៗ ដើរទំរង់ម៉ោង៨-៩ ។ សុទ្ធតែដើរ រែកបង្កី រែកចប ។

ប៊ុនថន : មុនដំបូង ពេលពូទៅធ្វើមុនដំបូងគេហ្នឹងពូ?

ឆី : ដំបូងទំនប់កំបោរនេះ ។

ប៊ុនថន : យាយត្រពាំងថ្ម?

ឆី : ត្រពាំងថ្មមុនដំបូង ចាំមើលខ្ញុំនិយាយ ចេញចល័ត លើកទំនប់កំបោរ លើកទំនប់កំបោរ នេះរួចបាន លើកទំនប់ស្រះៗរួចបានទៅលើកស្ទាច់ៗរួច បានទៅធ្វើចំការកប្បាស

កងវ៉ាទៅកាប់ព្រៃដេកនៅហាលព្រៃ ហាលភ្លៀង ដេកហាលភ្លៀងទទួលភ្លៀង ទទួលមុន
ទៅ ដេកភ្លៀងរលឹមសីចៗ ខែចិណ្ឌនោះ តស៊ូឡើងៗ អាអ្នកស៊ូមិនបានរត់ទៅដុះទៅ
អ្នកនៅចេះតែនៅទៅ មិនដឹងថារត់ទៅណា រត់ទៅខ្ទេចខ្ទីតាមទាន់ ខ្ទេចខ្ទីយកទៅវ៉ែ
ចោល ។ នឹកឃើញថា នៅឯរាប់នេះក៏ឯរាប់ទៅ ទៅដេកពេទ្យអីចឹងទៅមួយថ្ងៃដេកមួយយប់
ពីរយប់ចេញ ចុះខ្ទេចឯរាប់រាល់ថ្ងៃ សែនកប់រាល់ថ្ងៃយុវជន ប៉ុន្មានយុវជនឯរាប់ច្រើន
ណាស់ មួយថ្ងៃពីរ មួយថ្ងៃបីអ្នកឯរាប់ច្រើនណាស់ ។ ចុះកុមារវាតែបាយប៉ុននេះវាស៊ីទៅ
វាធ្ងន់ពោះក្រាន់ហើយ បើយុវជនតែ២បានហ្នឹង ស៊ីមិនឆ្អែតក្នុងមួយ គ្រុនក្រៅរកមួយៗ
ក៏ទៅហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : បាទ! អីចឹងខ្ញុំបង់សួរពូ កាលពីដំបូង កាលពីកុមារហើយរហូតមកដល់សម័យព័ន្ធនាំ ហើយ
ក្រោយមកទៀត អីចឹងពូអាចរៀបរាប់ដែលពូចាំ បានទេលោកពូ?

ឆ៖ : បាទ ។

ប៊ុនថន : អីចឹងកុំឲ្យខាតពេលខ្ញុំសួរឈ្មោះលោកពូហ្នឹង លោកពូឈ្មោះអីដែរ?

ឆ៖ : ឈ្មោះ ធន់ ធី ។

ប៊ុនថន : សព្វថ្ងៃអាយុប៉ុន្មានហើយលោកពូ?

ឆ៖ : អាយុ៥១ហើយ ព្រោះកើតនៅឆ្នាំ១៩៦០ ។ បើដល់៧៥ ខ្ញុំអាយុ១៥ឆ្នាំ ៧១ខ្ញុំអាយុ
១៦ ៧៧អាយុ១៧ ៧៨អាយុ១៨ ។ សម័យយួនចូលម៉ោង៧៩ ខ្ញុំអាយុ១៩ហើយ ។

ប៊ុនថន : បាទ! លោកពូមានស្រុកកំណើតនៅភូមិ ឃុំអីដែរ?

ឆ៖ : នៅភូមិប៉ាយតាប៉ែន ឃុំព្រះនេត្រព្រះ ។

ប៊ុនថន : ស្រុកកំណើតនៅហ្នឹងដែរ?

ឆ៖ : បាទ! ប៉ុនសម័យប៉ុល ពត គេដូរឲ្យទៅនៅទំនប់ប៉ាយសំរោងនោះ គេដូរភូមិក្នុង អត់ឲ្យ
នៅភូមិដដែលទេ ខ្លាចយើងមានកម្មសិទ្ធិៗដុះ កម្មសិទ្ធិដើមដូងដីដីអីក្នុងកម្មសិទ្ធិទេ សុទ្ធតែ
របស់អង្គការទាំងអស់មួយនោះ ។

ប៊ុនថន : ភូមិប៉ាយតាប៉ែន ហ្នឹងភូមិពីដើមម៉ៅហ្នឹងពូ?

ឆ៖ : បាទ! ភូមិកំណើតពីដើម ពីយាយតាម៉ៅពីដើម ។

ប៊ុនថន : ពូមានបងប្អូនប៉ុន្មាននាក់ពូ?

ឆ៖ : បងប្អូនខ្ញុំបើកិតទៅវា៥ ប៉ុនឯរាប់អស់កំប៉េះហ្នឹង ។ ឯរាប់អស់បង ហ្វឺន មួយហ្នឹងសម័យ
ប៉ុល ពតហ្នឹងគេយកទៅវ៉ែចោល ។

ប៊ុនថន : កាត់ខ្ញុំសអីបានទៅវិចោលពូ?

ឆី : យើងរៀនថ្នាក់ខ្ពស់ ពុកខ្ញុំធ្វើទាហាន សម័យលន់ នល់ ពុកខ្ញុំក៏គេយកទៅវិចោល ។

ប៊ុនថន : វិចោលណាវិញពូ?

ឆី : មិនដឹងថាគេយកទៅវិចោលណា គេមកហៅពីបន្ទាយយកទៅ ។ ពុកខ្ញុំទាហានសម័យលន់
នល់ បងខ្ញុំរៀនខ្លីបូមពីដើម រៀននៅស្វាយ ថ្នាក់ទី៣ពីសន្តមចាស់ សាលាសម្តេចឌី ដល់
គេស្រាវជ្រាវប្រវត្តិទៅ កាត់អ្នកចេះ មុនដំបូងគេយកពីនោះម៉ោ ដាក់រទេះសេះម៉ោ
តរឺនេះ គោករំចេកនេះ ។

ប៊ុនថន : ដើមករាដើមនេះ?

ឆី : បាទ! គេយកប្រវត្តិម៉ោ គេអត់ដឹងថាឌីពុកធ្វើទាហានទេ ប៉ុន្តែក្នុងនេះ ។

ប៊ុនថន : អ្វី! ពីណាវិញលោកពូ?

ឆី : ពូថាគេរើសម៉ោឲ្យធ្វើនៅកន្លែងសាលា គ្រាន់ធ្វើបញ្ជីឡើងតាមភូមិ តាមស្រុក ។ រត់
ការណ៍ រត់សំបុត្រតាមស្រុក ។ ដល់នេះក៏កាត់ថា យកខ្ញុំមិនចេះអក្សរអីចឹង អេ! ហាន
គេប្រាប់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមិនសូវចេះអក្សរទេ ហាននោះគេរៀនបានថ្នាក់ខ្ពស់ អក្សរកាត់ស្អាត
អក្សរកាត់ស្អាតមែន បារាំង អង់គ្លេសកាត់ចេះ ។

ប៊ុនថន : កាលប្តឹងខាងណាមកយកវិញ?

ឆី : ខាងនិរតី ខាងតំបន់៥ ហើយគេសុទ្ធតែអ្នកចេះ ណែ! បងឈ្មោះ ប្តឹងរៀនជាមួយគ្នា
ហើយនៅធ្វើការជាមួយពួកម៉ាក គេឲ្យជ្រើសរើស គេមានយោបាយគេស្អាត ។ ដល់នេះ
គេថា មានស្គាល់អ្នកណាដែលចេះអក្សរដូចគ្នាទេ ហើយកាត់ប្រាប់អ្នកធ្លាប់រៀនថ្នាក់ដុំ
គ្នា ។

ប៊ុនថន : ហៅទៅបាត់រហូតហង?

ឆី : បាទ! ដល់ខ្ញុំម៉ោនេះបានមួយខែ ពីរខែនោះ បានវានាំទៅរែក យកមកកក់ក្រុំ
វាដឹងខ្លួនយើង យកមកចូលឲ្យយើងរត់ទៅនេះទៅនោះ(ស្តាប់មិនបាន) ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្តែក្រោយម៉ោមានបានពូដំណឹងកាត់?

ឆី : អត់! កាត់ថាទៅរៀន ទៅរៀនយកឡានទៅដឹក(ស្តាប់មិនបានមេឃភ្លៀង) អីទៅរៀនបាត់
ជ្រៀមគ្នានៅដំណឹង កាត់ទៅនៅធ្វើការនៅរហាល ធ្វើការកាប់កាត់ជាមួយម៉ោ នៅបាន
ប្រហែលម៉ោអាទិត្យ គេហៅយកទៅដាក់ឡានយកទៅថា ទៅរៀនរៀបចំឥវ៉ាន់ ខោអាវ
មិនសន្សឹមថាសរទេ ។

ប៊ុនថន : អាហ្នឹងបង ចុះបន្ទាប់មក?

ឆី : បន្ទាប់មកពុកខ្ញុំៗ ដឹងតែគេបោសសំអាតអាព្វក អា បេ សេ ដេ (ABCD) សម័យ ដែលយើងវែរម៉ៅហ្នឹង គេស្រាវជ្រាវទាហានសម័យ លន់ នល់ (សេ អ៊ី អា) ស្រាវ ជ្រាវហោយកទៅ ។

ប៊ុនថន : ហៅពីណាយកទៅ?

ឆី : ពីភូមិបាយសំរោងហ្នឹង តែគេហៅទៅដឹងតែស្រេចហើយ ។ ឲ្យគាត់រត់គាត់មិនរត់ គាត់ ថាមិនដឹងរត់ទៅណាទេ ស្រណោះកូន កំហុសរបស់គាត់ គាត់សុខចិត្តរាប់តែគាត់ចុះ ឲ្យ កូនប្រពន្ធរស់ ។ បើយើងរត់ខ្លួនគេធ្វើបាបប្រពន្ធ កូន ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្មានអត់មានធ្វើអីខុសទេ?

ឆី : អត់មានខុសអីទេ មនុស្សស្លូតមិនចេះនិយាយ ដឹកស៊ីក៏មិនចេះស្លូតបំផុត ។ ហើយគាត់ ធ្វើទាហានតាំងពីដំនានឥស្សរៈនោះ ។ តាំងពីឥស្សរៈចូលស្រុកនោះ ជាង៣០ឆ្នាំ គាត់ ស្លូតគាត់ធ្លាប់នៅវត្តនៅអីធ្វើកូនសិស្សលោកទៀត ។

ប៊ុនថន : ចុះក្រោយៗមកទៀត?

ឆី : ដល់បន្ទាប់មកម្តាយមីងខ្ញុំក៏កូនឆីមួយ គាត់ខ្លួនគេវែរចោលគាត់ខំទៅធ្វើការ ទុកកូនចោល អាហ្នឹងក៏ដាច់ពោះ ដាច់បាយស្លាប់ទៅកូនដៃ៣៣ខែ កូនប្រុស ។ រៀបនឹងទៅគាត់លា កូនលាអីឡើងស្រួល កូនមានឪពុក ពុកទៅហើយពុកមិនបានឃើញមុខកូនទៀតទេ ។ ហើយគាត់ថា ឯងទៅហើយ ម៉េចមិនស្លៀកពាក់ខោអាវឲ្យស្រួល ស្លៀកខោខ្លីកន្លែង អីចឹង ។ បានឡើងទៅស្លៀកពាក់អាវ ហៅទៅដល់ដូះប្រធានភូមិ គេចង់គាត់យកទៅ ។

ប៊ុនថន : អ៊ូ!ម៉េចដែរបានគេ?

ឆី : គេថាយើងអ្នករត់ទាហានសម័យ លន់ នល់ ។

ប្រញា : ហ្នឹងឪពុករបស់ពូ?

ឆី : ឪពុកបង្កើត ។ ហើយក៏បាត់ជ្រៀបទៅ ។

ប៊ុនថន : អីចឹងបងពូបាត់តែម្នាក់ទេ?

ឆី : បាទ/បងប្រុសអាយុ២៣ កាលគាត់ស្លាប់ ។

ប្រញា : បាទ/គាត់ឈ្មោះអីគេបងអី?

ឆី : ឆន ប៊ុនធ្លីន ។ ឪពុកខ្ញុំឈ្មោះ ថាំ ធីម កូននោះឈ្មោះ ធ្លីន ។

ប៊ុនថន : បាទ/អីចឹងស្លាប់អស់២នាក់?

ឆ៖ ស្លាប់អស់២នាក់ ដែលគេចាប់យកទៅ ។

ប៊ុនថន : បងបង្កើតហ្នឹង ?

ឆ៖ បាទ! បងបង្កើតមួយ ឪពុកមួយ ។ បើថាប្អូនៗ សុទ្ធតែឈឺទាំងអស់ ដឹងដាច់បាយហ្នឹង អត់បាយស៊ី ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្មាននាក់ស្លាប់ហ្នឹង ?

ឆ៖ ទាំងអស់២នាក់ ។ ប្អូនប្រុសទាំងអស់ អាមួយអាយុ២ឆ្នាំ អាមួយអាយុ៤ខែ ។

ប៊ុនថន : ស្លាប់ជំនាន់ ?

ឆ៖ បាទ! ស្លាប់ជំនាន់ប៉ុល ពតហ្នឹង ។ ស្លាប់ឆ្នាំ ៧/៦ មួយ ស្លាប់ឆ្នាំ ៧/៨ មួយ ។

ប៊ុនថន : អីចឹងនៅពូ តែពីរនាក់ទេ ?

ឆ៖ នៅខ្ញុំមួយ បងស្រីមួយ បងស្រីនៅឯភ្នំព្រឹកមួយកាត់ទៅនៅភ្នំព្រឹកនោះ នៅ៣នាក់ ។

ប៊ុនថន : បាទ! ពូកូនទីប៉ុន្មានពូ ?

ឆ៖ ខ្ញុំកូនទី៤ រាប់ទាំងបងស្លាប់ផងហ្នឹងកូនទី៤ ហើយប្អូនស្រីសាបសម័យយួនទេ ។

ប៊ុនថន : អីចឹងពូមានប្រុសស្រីគ្រប់ដល់ថ្នាក់ណាដែរ លោកពូ ?

ឆ៖ ខ្ញុំរៀនកាលពីសង្គមខ្ញុំដល់ថ្នាក់ទី៨ ។

ប៊ុនថន : រៀននៅសាលាណាដែរ ?

ឆ៖ រៀននៅសាលាបឋមសិក្សាព្រះនេត្រព្រះហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : ចុះពូមានប្រុសស្រីបន្តទៀតទេពូ ?

ឆ៖ អត់បានទេ ។ សម័យប៉ុល ពត ផ្ទះសម័យយួនចូលមកខ្ញុំអាយុ១៧ហើយ ពេញយុវជន ហ្នឹងធំហើយអត់បានរៀនបានអីទេ ។

ប៊ុនថន : ចុះពូឈប់រៀនឆ្នាំណា ?

ឆ៖ ៧៥ រៀនទាល់តែបិទសាលាមុនអាពាហ៍រំដោះ១៧ មេសា ប្រហែលម៉ែខែ ។ បិទសាលា ដែលអាពាហ៍ចូលវែងពេញក៏បិទសាលាឡើងម៉ែខែ បានក្រោយម៉ែបានសន្តិភាព១៧ មេសាហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អីចឹងសន្តិភាពហើយពូទៅណា ?

ឆ៖ មុនដំបូងនៅកុមារក្នុងភូមិ ដល់ក្រោយម៉ែគេបញ្ជូនទៅចល័ត ។

ប្រុញ : គេជម្លៀសពូទៅណាវិញ ?

ឆ៖ គេជម្លៀសទៅនៅស្រះ នៅភូមិស្រះខាងលិច ។

ប៊ុនថន : ជម្លៀសទៅទាំងអស់ក្នាពូ?

ឆី : ជម្លៀសទៅទាំងអស់ គ្រប់ភូមិទៅទាំងអស់ ជម្លៀសទៅប្រហែលជាចំនួន២ខែបានមកភូមិ វិញ។ ដល់ចូលភូមិវិញគេអត់ឲ្យនៅក្នុងភូមិវិញទេ គេឲ្យទៅនៅជុំវិញសំរោងនោះ ។

ប្រុញ : ជម្លៀសទៅស្រះគេឲ្យធ្វើអីគេពូ?

ឆី : គេឲ្យធ្វើស្រែ បើកុមារៗជុំវិញវាលស្រែ ពុកៗឲ្យភ្នំ កុមារឲ្យជុំវិញដី ឃ្លាលគោ ដង ម៉ែឲ្យជួយជុំវិញវាលស្រែដែរ ។

ប្រុញ : ពីណាគេមេកងរបស់ពូកាលនៅស្រះពូ?

ឆី : មេកងនាំបំបាត់ហើយ ឈ្មោះតាកៅ ប្រធានភូមិស្លាប់បាត់ហើយ និរតីម៉ែគេយកទៅវិ ចោល។ កាលហ្នឹងគេថា កម្មាភិបាលពាយ័ព្យនេះក្បត់ និរតីម៉ែវិពាយ័ព្យចោលអស់ មួយសារ។

ប៊ុនថន : តាកៅ គាត់ប្រធានភូមិស្រះពូ?

ឆី : ទៅប្រធានភូមិ តាប៉ែននេះគេជ្រើសរើសថ្មី។ បើប្រធានភូមិតិសម័យលន់ នល់ នោះ តាអៀម តាហឹមហ្នឹងគេផ្លាស់ចោល អាហ្នឹងប្រធានភូមិតិសម័យលន់ នល់ គេរើស សម័យនេះដាក់តាកៅ។

ប៊ុនថន : អីចឹងតាហឹម នោះគេផ្លាស់ទៅណាវិញពូ?

ឆី : ផ្លាស់នៅក្នុងភូមិហ្នឹង មកដល់សព្វថ្ងៃក៏នៅដដែល នាំបំបាត់មុននិរតី។ បើគាត់នៅក៏មិនរស់ ដែរ ប៉ុន្តែគាត់នាំបំបាត់ កាលហ្នឹងប្រធានភូមិគេវិចោល។ មនុស្ស៥០ខ្លួនគេវិចោល តាលឿង ចាប់យកទៅវិចោល៥០ខ្លួន គ្រូបង្រៀនហ្នឹងបើមានចាប់វិចោលបាត់។

ប៊ុនថន : បាទអីចឹងពូទៅនោះ បានតែ២ខែទេ កាលជម្លៀសទៅស្រះហ្នឹង?

ឆី : ២ខែ ជម្លៀសឲ្យមកនៅនេះវិញ នៅតាមភូមិវិញ។

ប៊ុនថន : អីចឹងកាលហ្នឹងអត់ទាន់មានចែកឲ្យហូបរួម ហូបអីទេ?

ឆី : ហូបតាមផ្ទះ ប៉ុន្តែបើកឲ្យមាំគ្រួសារ២កំប៉ុង។ ដល់មកដល់ភូមិនេះបានវ៉ែរបប២កំប៉ុង ដដែល ដល់យូរៗទៅបាននិរតីម៉ែ បានមួយថ្ងៃកន្លះកំប៉ុង ស៊ីបាយរួម។

ប៊ុនថន : ២កំប៉ុងហ្នឹង ប៉ុន្តែនាគ្រួសារពូ?

ឆី : ក្នុងមួយនាក់គេឲ្យ២កំប៉ុង ក្នុង៥នាក់បាន១០កំប៉ុងហើយ។

ប៊ុនថន : អីចឹងហូបតែតែដែរពូ?

ឆី : បាទ! ឆ្លុះ ដល់ឆ្នាំ៧៥-៧៦ គ្រប់គ្រាន់ដីវិភាគអត់ហូបបាយរួមទេ ដល់ចូល៧៧បាយ
រួម ។

ប៊ុនថន : អីចឹងពូចេញពីស្រះនេះ ម៉ោងតាប៉ែននេះបានគេបែងចែកចូលកងពូ?

ឆី : អត់ទេ! រៀបកងពីនោះម៉ោង ។

ប៊ុនថន : រៀបកងពីស្រះមក?

ឆី : យកកងមកនៅនេះ មកនៅជុំវិញសំរោងអត់មាននៅនេះទេ ។ ជុំវិញសំរោងសុទ្ធតែ
រែកៗបាន រែកឆ្នាំង អត់ឲ្យបរទេទេ រែកកន្ទុល រែកខ្នើយ យោធាគេដើរតាមពី
ក្រោយ ខ្ញុំឃើញយោធាខ្លាចមិនហ៊ានមើលមុខគេទេ ឆ្លោកដើរទៅមុខចេះ ។

ប៊ុនថន : ម៉េចបានខ្លាចចឹង?

ឆី : គេដឹងកង កាំភ្លើងមីសាតៀល តែយើងហ៊ានវ៉ែចោល ឲ្យវ៉ែឃើញនឹងមុខ ។

ប៊ុនថន : មានទេ មានវ៉ែ?

ឆី : ទៅហ៊ាន វ៉ែចោល កំពុងតែបរទេអីចឹងវ៉ែ ឃើញស្រះកើតទាំងប្រពន្ធទាំងកូនវ៉ែចោលឲ្យ
ឃើញមុខ ។

ប៊ុនថន : មានៗវ៉ែ?

ឆី : អី! ជំទុកយៀននោះ វ៉ែចោល ដូចគេបរទេវ៉ែឃើញស្រះកើតទាំងកូន ។

ប៊ុនថន : វ៉ែឃើញនឹងភ្នែកម៉ែ?

ឆី : វ៉ែឃើញនឹងភ្នែក គេដាក់ផុសៗ ។

ប្រញ : ឈ្មោះអីគេ?

ឆី : ជំទុកយៀន ជំទុកទី១ ស្លាប់នឹងកូន ។

ប៊ុនថន : ជំទុកសម័យលន់ លន់?

ឆី : ជំទុកសម័យលន់ លន់ ។

ប៊ុនថន : ជំទុកឃុំខ្នងព្រះនេត្រព្រះ?

ឆី : បាទ! ឃុំព្រះនេត្រព្រះ ខ្ញុំឃើញគេបរទេមកពីក្រោម គ្រាន់តែឃើញហៅវា អ្នកណា
គេបរកុំមើលគេបរឲ្យល្ងើន ខំវ៉ែគោបំបោល ។

ប៊ុនថន : ខាងណាគេវ៉ែ?

ឆី : ដឹងអ្នកណាគេវ៉ែ ភ្នំគេ ដឹងជាទ័ពណា ។

ប៊ុនថន : មានកាំភ្លើងមានអី?

ឆី : មានកាំភ្លើង មានស្រី មានប្រុស៣-៤-៥ នាក់បណ្តើរទៅ ប្តីប្រពន្ធកូនគេដាក់ឡើង
កំភួស ។

ប៊ុនថន : យកអីវ៉ែ?

ឆី : ចប ។

ប៊ុនថន : ចប?

ឆី : បាទ! បើកកូននាំចេះលើកភើមស្រី ទាញពីដៃបោះទៅលើកដោតដុះទង់ពីក្រោមដីប
ឆាប់ដូង ។ ខ្ញុំឃើញឡើងព្រើលខ្លួនហើយឡើងរងរ យប់ឡើងដេកមិនលក់ទេ ភ័យខ្លាច ។

ប៊ុនថន : ចឹងសម្លាប់នៅមុខប្រជាជនជម្លោះសន្តិសុខ?

ឆី : យកពីភូមិទៅនៅតាមជំរំម៉ាកុមិៗ គេទៅនៅកាប់មែកបូស្សី មែកឈើធ្វើខ្ទមនៅប្រក់ស្លឹក
ភ្នោតចេះ ធ្វើខ្ទមនៅតូចៗម៉ាជ្រកដូចរោងគោចេះ ធ្វើខ្ទមនៅ ។ យើងធ្វើក្រែនាមបូស្សី
ដេក សង់ដេកទៅ ។

ប៊ុនថន : ពេលសម្លាប់គាត់ សម្លាប់ពេលពូជម្លៀស?

ឆី : ខ្ញុំបរទេះមកពីក្រោយ បរទេះមកឃើញ គេហៅដំរីពីក្រោយថា ឡើងឲ្យល្បឿនៗកុំមើល
គេខំបរទេះបំបោលវ៉ែកោបំបោលរត់ឡើង ចុះចំណាយប្រហែលជា២០០ ម៉ែត្រវាល
ស្រឡះទេ ។

ប៊ុនថន : ចុះពេលឮឃើញ?

ឆី : ចុះបណ្តើរៗទៅកាន់ចប ដាក់ពុះៗទៅដួលព្រុស ។

ប៊ុនថន : ចុះអ្នកដែលវ៉ែមានឃើញពូ បានឃើញ?

ឆី : ដែលទៅឃើញធ្វើ បើគេមិនដែលទៅនិយាយរកយើង បើគេយោធា ។

ប៊ុនថន : អត់ខ្លាចគេចាប់ពូទៅទៀតទេ?

ឆី : ទេ! អាពោះយើងមានកំហុសអីបើយើងមកពីស្រែ អត់ខ្លាចទេ យើងបរទេះមកពីស្រែ ។

ប៊ុនថន : ច្រើនគ្នាទេ ឃើញវ៉ែនឹង?

ឆី : ឃើញឡើង៤-៥ ម៉ោងប្តីចរវល្លីភាអើក គេឲ្យទៅប្តីចរវល្លីភាអើក ។

ប៊ុនថន : ចឹងវ៉ែហើយសាកសពនឹង គេយកទៅណាវិញពូ?

ឆី : យកទៅឲ្យអ្នកស្រុកទៅកប់ទៅ កប់ចោល ឲ្យអ្នកស្រុក គេវ៉ែរួចប្រាប់ប្រធានភូមិគេឲ្យ
ចាក់កម្មាំងទៅកប់ចោល ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្មាននាក់ថាវ៉ែ?

ឆី : ថាកូនចៅប៉ុន្មាន ជំទុកយៀន កូន៤-៥ នាក់ដឹង អាត្មាចាត់ប្រពន្ធប្តី ។

ប្រុញ : វ៉ែចោលទាំងក្រសារ?

ឆី : ប្តឹងហើយទាំងក្រសារ ជាក់ស្តែងណាស់ឃើញក្នុងខួបព្រើលក្បាល ។ បើលោកវ៉ែដង បាញ់ខាងលិចវត្តពោធិ៍ ខ្ញុំដើរទៅឃើញថ្ងៃចេះ ឃើញកាន់ដំបងមួយជាមួយស្បែកដើងម៉ា សម្រាប់ ។

ប៊ុនថន : ឃើញសាកសពកាត់?

ឆី : លោកវ៉ែនីន ទាហានលន់ នល់ សក្តិ២ បាញ់ចោល ស្រុកចប់ភ្លាម គេឲ្យជម្លៀសទៅ គេ ស្នាក់បាញ់តាមផ្លូវ គេចាប់វ៉ែ គេស្នាក់ចាប់តាមផ្លូវស្រែះលិច គេវ៉ែចោលទាំងប្តីទាំង ប្រពន្ធ ។ កាលនោះឲ្យតែអ្នកធំ សុទ្ធតែពិបាកវ៉ែចោលអស់ ។

ប៊ុនថន : បាញ់នៅមុខពូម៉ង់ ហើយក៏?

ឆី : បាញ់រាប់មុន ពួកខ្ញុំបរទេះចេញទៅដង្កែរក្នុងដើរបរទេះទៅឡើងរអើកដម្លៀសចេញ ។

ប៊ុនថន : ទៅបានឃើញកាត់ស្លាប់?

ឆី : ទៅឃើញដេកកើយលើទ្រូងក្នុង លោកវ៉ែ ឃើញស្កាល់ហើយលោកវ៉ែ ចុះខ្ញុំធ្លាប់ទៅរៀន បន្ទាយនៅជិតសាលារៀន ដុះនៅខាងដូររលក់ដូរសព្វថ្ងៃនេះបន្ទាយទាហានគេ សាលា រៀននៅជាប់នោះឯង ធ្លាប់ឃើញគេវ៉ែកាន់ដំបងម្នាក់កាត់ជានាយទាហាន ។ លោកវ៉ែនោះ ពូកែណាស់បាញ់មិនឆេះ ម៉េចបានជាត្រូវរាប់ ។ តាមថា មុនដំបូងបាញ់អត់ឆេះទេ ស្មោះទឹកមាត់ កោសអណ្តាត... ។

ប៊ុនថន : ពូកែចឹងមែន?

ឆី : នឹងពូកែ ទាហាន អ្នកណាហ៊ានទេ ពូកែកងលោកវ៉ែ ខ្លាចឡើងរួញ ម៉េចបានជាបាញ់រាប់ អាគេបាញ់អត់ចេញ ស្មោះទឹកមាត់ ចង់បាញ់ឯងលើកក្រោយដាក់ ស្មោះទឹកមាត់អត់ ទៀត ដុសអណ្តាតកាស គ្រាន់តែឃើញក្នុងខួបនាយទាហាន ។

ប៊ុនថន : ខាងលន់ នល់នឹង?

ឆី : បាទ! ខាងលន់ នល់ ។

ប្រុញ : កាលដែលពូទៅធ្វើនឹងហើយ គេឲ្យពូទៅធ្វើនៅគ្រូពាំងឬ?

ឆី : បាទ! រួចខ្ញុំចល័តច្រើនណាស់ ចល័តកំបោរ លើកស្រែះនេះរួចទៅស្នាក់រួចបានទៅព្រៃ កប្បាស កងវ៉ា ទៅកាប់ព្រៃ ។ កងវ៉ានេះសុទ្ធតែព្រៃ ភ្នំបាក់ដីឡូត៍ឡូកងវ៉ានឹង ទម្រាំ តែទៅកំរៀងបាន ។

ប៊ុនថន : ចុះដំបូងពូចេញទៅធ្វើនៅណា?

ធី : ទំនប់កំបោរ ។

ប៊ុនថន : ហ្នឹងពូចូលកងហើយ?

ធី : បាទ! ចូលកងកុមារហើយ សុទ្ធតែកែម្រៃត្រីប ម្នាក់ៗកែម្រៃត្រីប ។

ប៊ុនថន : ពីណាប្រធានកង?

ធី : តែក! ប៊ុ ជន គាខេន កងតូចកងធំ ។

ប៊ុនថន : ជននឹង អ្នកភូមិណាដែរ?

ធី : អ្នកត្រឡោក ភូមិត្រឡោក ។

ប៊ុនថន : នៅស្រុកព្រះនេត្រព្រះដែរ?

ធី : ស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ប៉ុន្តែឃុំភ្នំលាភ ដល់ភាជន នឹងឆាប់ទៅ កើតទឹកនោមផ្អែមឆាប់ទៅបាន ឡើងគាស្រៀប គាខេន ប្រធានកងធំ ។

ប៊ុនថន : សព្វថ្ងៃគាត់នៅរស់ដែរ ប៉ុន្មាននាក់?

ធី : នៅធ្វើក្រូដឹង គាខេននៅធ្វើក្រូ ។

ប៊ុនថន : ក្រូនៅណាវិញ?

ធី : ក្រូបថមនៅភ្នំលាភ ឃើញខ្ញុំចេះ សើចដាក់ញញឹម ។

ប៊ុនថន : គាខេននឹង ប្រធានកងធំដែរ?

ធី : ប្រធានកងធំ ។ ស្រៀបនោះកងធំដែរ ។

ប៊ុនថន : ស្រៀបនឹង គាត់នៅណា?

ធី : នៅភ្នំលាភ ។

ប៊ុនថន : គាត់ធ្វើអី?

ធី : ក្រូដែរ ស្រៀប ។

ប៊ុនថន : ក្រូបថម អនុវិទ្យាល័យ?

ធី : ក្រូបថម ប៉ុន្តែស្រៀបនោះថាឆាប់ហើយ សួរគេ សួរគាសេនថាឆាប់ហើយ គាស្រៀប នៅតែគាខេន គាស្រៀបឆាប់ហើយ ឈឺកើតជម្ងឺអីទេ ។

ប៊ុនថន : គាត់នៅភ្នំលាភ?

ធី : ភ្នំលាភ ។

ប៊ុនថន : លោកពូទៅការងារម៉ាថ្ងៃធ្វើប៉ុន្មានដែរ នៅកំបោរ ស្រះនឹង?

ឆី : អូ! ក្រោកភ្លឺឡើងដឹងថាបាយៗ៣ពេល ស្ទើរចភ្លឺឡើងដឹងចុះៗដល់ម៉ោង១១ស៊ីបាយថ្ងៃ រួចម៉ោង១ចុះទៀត ទាល់តែល្ងាចម៉ោង៥ បានឡើងស៊ីបាយ ។

ប៊ុនថន : ហើយពេលយប់មានធ្វើទៀតទេ?

ឆី : ពេលយប់ធ្វើ ដល់ម៉ោង៧ដល់ម៉ោង១០ ។

ប៊ុនថន : រាល់ថ្ងៃ ឬមួយម្តងម្កាល ពេលយប់?

ឆី : មុនដំបូងដែនការស្រាវជ្រាវនេះ ទាល់តែដែនការសម្រេចថាត្រូវយកម៉ាខ្សែរួចទាំង យប់ បុកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃវាស់ម៉ែត្រក៏ប ។ មុនដំបូងសែនតែបង្កើន ២នាក់ បានម៉ាខ្សែ ឡើងរែកបណ្តោយ បើត្រូវបានធុនខ្លាំងមែនទែន ត្រូវបានធុនយប់ទាំងថ្ងៃ ។

ប៊ុនថន : ចឹងនៅស្រះនឹងធ្ងន់ៗទេ សម្រាប់ពូជដូចជាធ្ងន់ធ្ងរទេ ២ម៉ែត្រក៏បរែកហើយទេ?

ឆី : ហើយ ជួនថ្ងៃណាហើយ ជួនថ្ងៃណាអត់ហើយ ស្រេចតែដីរឹង ដីទន់ ដីរឹងដុយភិចហើយ បើថាដីរឹង ម៉ាខ្សែបានម៉ាម៉ែត្រក៏បកន្លះទេ អត់រួចទេ ។

ប៊ុនថន : អត់ហើយម៉ែចៅ អត់ហើយ មានពិន័យ មានអី មានប្រជុំមានអី?

ឆី : អត់ហើយ ពិន័យឲ្យស៊ីបាយម៉ាចាន ប្រជុំភិចទៀន ប៉ុនឲ្យស៊ីបាយម៉ាចាន បើអាណាលើក ហើយ បាយដាក់ឲ្យស៊ីម៉ាឆ្កែត សម្បត្តិម៉ែមឲ្យម៉ាឆ្កែត បើថាអាក្រមណាដូចជាធ្វើយឹត ធ្វើមិនសូវសកម្មការណ៍ មិនសូវខ្លាំង បាយតែម្នាក់ម៉ាចានទេ សម្បត្តិម៉ាចាន១០នាក់ អស់អានឹង ដាក់អំបិលម៉ាក្តាប់ឲ្យពងត្រីសៗ ។ បើថាហ៎! អស់សម្បហើយ សុំសម្បទៀត មិនមាន ទេពងត្រីសៗអី ដាក់អំបិលម៉ាក្តាប់ឲ្យស៊ីទៅ ។

ប៊ុនថន : ចឹងនិយាយថា ដកតែរបបអាហារទេ អត់មានដាក់ពិន័យផ្សេងទៀត?

ឆី : អត់ទេ បើទំនប់ត្រូវបានធុន ត្រូវបានធុនបើអ្នកណាហានឈឺជាប់តែ៥ថ្ងៃ អូសដៃទៅ ធ្វើការហើយ សុទ្ធដាក់៣ម៉ែត្រក៏បហើយ ដាក់បង្កីប៉ុនៗនេះ បុកជាន់ទៀត រែកមិនរួច មានអ្នករុញកូនទៀត មានអ្នករុញកូនទៅពីក្រោយទៀត រែកឲ្យឡើងឲ្យរួច ឃើញតែ រែកតែសត្វស សឹងលប់សឹងរស់ធ្វើបាប អាសោះដែនការខ្លាំង ។

ប៊ុនថន : អីចឹងពូនៅខាងកងកុមារភ្នំស្រះហ្នឹង ដូចថាកុមារមានច្រើននាក់ទេពូ ធ្វើការនៅហ្នឹង?

ឆី : ចូលប្រហែល២០០នាក់ ៣កងធំ មួយកងធំ៧០នាក់ ។

ប៊ុនថន : បាទ១៣កងធំ២០០នាក់ជាន់?

ឆី : បាទ១ជាន់២០០នាក់ ។

ប៊ុនថន : ហើយកុមារភាគច្រើនពីអាយុប៉ុន្មានដល់អាយុប៉ុន្មានពូ?

ឆី : បើដកពីភ្នំស្រុកកុមារកំព្រាគេបញ្ចូលមកកាលនោះ ត្រពាំងថ្មមានអាយុ៦ឆ្នាំ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនស្រីនាង ហើយអាកូនតូចកូនឆ្មើតតូចៗឈ្មោះអាស្រី អាហុន ។ អាហុនហ្នឹងកូនយួនទៀត តែហៅស៊ីបាយ“អាំងកើម” ម៉ែឪវាគេយកទៅវែចោលអស់ យកទៅដាក់កុមារកំព្រា ។

ប៊ុនថន : តែនៅរស់ឡើយក៏ហ្នឹង?

ឆី : នៅរស់តែមិនដឹងទៅខាងណាទេ ។

ប៊ុនថន : គេអត់នេះដែរ?

ឆី : គេអត់ធ្វើបាបទេ ទូលតែទៅលើចេះ បើអាយុត្រឹម៤-៥ឆ្នាំទេ ។

ប៊ុនថន : អត់ចេះខ្មែរទេ?

ឆី : មុនដំបូងចេះតែ“អាំងកើម”ស៊ីបាយប៉ុណ្ណឹងឯង ។ ហៅវាច្រើន ដល់យូរៗទៅចេះ សស្តុសដូចគាត់អីចឹង ប៉ុន្តែអានោះមិនដឹងបែកគ្នាទៅ ដល់ស្រុកចប់អីចឹងមិនដឹងថាទៅខាងណាទៅខាងណាទេ ។ ហើយអារម្មណ៍ក្នុងចម្ងាយពោះកំប្លែង កូនរ ប៉ុន្តែខ្ញុំអាតុចមិញហ្នឹងជិះកង់ ៤ឆ្នាំ ៥-៦ឆ្នាំសុទ្ធកុមារកំព្រា ឆាប់ម៉ែឪដែលគេបញ្ជូនពីភ្នំពេញមក ជម្លៀសមកអ្នកថ្មី ឆ្នាំ៧/៦គេជម្លៀសមកម៉ែឪគ្មានពេលមើលទេ យកមកដាក់នៅកុមារកំព្រា ដល់ពេលនេះ គេជម្លៀសអាកុមារកំព្រាដាក់ចល័ត កាលហ្នឹងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌចល័តតំបន់ ។ កាលសម័យនោះកុមារគេមិនសូវធ្វើបាបទេ គេថាកុមារទំពាំងស្នងឬស្បី ។

ប្រញ : ចុះពួកវាមិនយាយមិញថា កុមារឈ្មោះ រី ដែលពួកវាម៉ែឪគាត់ជនជាតិវៀតណាមនោះ?

ឆី : ឈ្មោះ ហុន ។

ប្រញ : ម៉ែឪគាត់គេសម្លាប់ដោយសារអីគេ?

ឆី : ខ្ញុំមិនដឹង ។ សួរវាមិនដឹងទេ ប៉ុន្តែបើអ្នកនៅជាមួយគេថា ម៉ែឪវាគេសម្លាប់នៅភ្នំពេញនោះ ។ គេជម្លៀសតាមរតភ្លើងម៉ៅ ហៅវាអាហុន ស៊ីបាយ វាស្រែកថា“អាំងកើម” វាដឹងតែវាកូនយួន វាចេះតែអាំងកើមទេ អត់ទាន់ចេះអីទេ ។ ចុះវាទើម្បីឆ្នាំហ្នឹង ដល់នៅ បានមួយឆ្នាំបានវាចេះភាសាស៊ីបាយ ។

ប៊ុនថន : អីចឹងពួកវាត្រឡប់ទៅក្រោយវិញ ពួកវាកំប្រាស្រុះហ្នឹងបានយូរទេ ប៉ុន្មានខែ?

ឆី : ៦ខែគត់ ពីខែ១ដល់ខែ៧ស្ន ៦ខែនៅលើកទំនប់នេះ ។

ប៊ុនថន : បាទកាលហ្នឹង៧០ ប៉ុន្មាន?

ឆី : ឆ្នាំ៧/៦ ។

ប៊ុនថន : ពួកវាចេញពីហ្នឹងទៅណា?

ឆី : ទៅស្ទាច់ៗ បាក់ខែង លើកអានោះប្រហែល៣ខែរួច លើកទាំងខែភ្លៀងហើយ អានោះ
លើកប្រហែល២ខែកន្លះ ។

ប៊ុនថន : ស្ទាច់ហ្នឹងលើកទំនប់ដែរឬ?

ឆី : ទំនប់ឡើងភ្នំប៊ុន អាហ្នឹងនៅទល់សព្វថ្ងៃ ខ្ញុំទៅឃើញកាលហ្នឹងអនុស្សាវរីយ៍ខ្ញុំហើមដែរ ។
កាលហ្នឹងក្តៅ ហើមទៅពេទ្យ២ថ្ងៃមកវិញ ទៅធ្វើការ បើថាទៅដេកនេះឯង ឈឺក្រោក
មិនរួច ស៊ីបបរក៏មិនកើត ហុតតែទឹក ។

ប៊ុនថន : ឈឺអីវិញ?

ឆី : គ្រុនក្តៅ ដល់ក្តៅៗឡើង ដឹកតែទឹកវាហើម ។ ដល់ទៅនៅទំនប់កងរ៉ា គ្រុនញាក់ទៀត
ក្តៅផង ញាក់ផង ។

ប៊ុនថន : អីចឹងកាលហ្នឹងឈឺទៅព្យាបាលនៅណា?

ឆី : យកមកពេទ្យស្ទាច់..... ។

ប៊ុនថន : ឥឡូវនៅណាវិញស្ទាច់ហ្នឹង?

ឆី : ស្ទាច់បាក់ខែង ចុះពីភូមិចេកនេះដល់ស្ទាច់ ។

ប៊ុនថន : នៅភូមិយុំអីដែរ សព្វថ្ងៃនេះ?

ឆី : យុំទឹកដេរ អេ!ស្ទាច់មិនដឹងនៅភូមិអីទេ ភ្លេចទៅ វានៅជិតខាងភ្នំស្រុក ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្តែនៅភ្នំស្រុកព្រះនេត្រទេ សព្វថ្ងៃ?

ឆី : អត់ទេ! ខ្លះស្រុកភ្នំស្រុក ។

ប៊ុនថន : ហើយមន្ទីរពេទ្យហ្នឹងមានអ្នកឈឺច្រើនទេ?

ឆី : ឈឺទាំងប្រុស ទាំងស្រី ទាំងកុមារាកុមារីឯងបំបែកទូត ។

ប៊ុនថន : ភាគច្រើនឈឺអីវិញ?

ឆី : ច្រើនតែគ្រុនក្តៅរាកម្នាល គ្រុនក្តៅគ្រុនញាក់រាកម្នាល ហើយនឹងហត់ ។ ជួនក្តៅ ជួនហត់
រាកម្នាល ហើមឈឺក្របំតែគ្នា ។

ប៊ុនថន : បាទ! ហើយថ្នាំព្យាបាលមានថ្នាំអីដែរ?

ឆី : មានតែថ្នាំអាចម៍ទន្សាយហ្នឹង យកទៅសូន្យដាក់ស្មៅសេះដាក់អីលាយទៅ លេបទៅខ្លះក៏
ខ្លាចមកវិញល្អិតស្លឹកឈើ ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្តែនៅស្ទាច់ហ្នឹងគេហៅមន្ទីរពេទ្យអីវិញ មន្ទីរយុំ មន្ទីរពេទ្យស្រុកឬមន្ទីរអីវិញ?

ឆី : យុំរោគហ្នឹងឯង សម័យនោះយុំរោគ ប៉ុន្តែសម័យប៉ុល ពតគេយកវត្តមកធ្វើមន្ទីរពេទ្យ ។

ប៊ុនថន : បាទ! គេហៅពេទ្យភូមិ ពេទ្យឃុំឬពេទ្យអីវិញ?

ឆី : ពេទ្យចល័តតំបន់ នៅវត្តស្មាច់ហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : នៅចល័តតំបន់ប៉ុន្មានពូ?

ឆី : នៅតំបន់៥ និយាយពីឆាប់កប់តាមមាត់ស្ទឹង ។

ប៊ុនថន : ម៉េចបានពូជីងថាពេទ្យហ្នឹង ពេទ្យតំបន់?

ឆី : ចុះខ្ញុំទៅដេកពេទ្យហ្នឹង ខ្ញុំឈឺៗ ក្តៅឡើងហើបៗ ។ កាលនោះដេក២-៣ថ្ងៃនោះបានចេញ ចេញក្រុនទៀត ធ្វើការ១ថ្ងៃ២គេបញ្ជូនទៅទៀត បញ្ជូនបាន១ថ្ងៃ២ថ្ងៃចេញទៀត បើ នៅនោះឆាប់(ស្តាប់មិនបាន) ឆាប់ ឈ្មោះអារីនៗ ។

ប៊ុនថន : ឈឺអីវិញពូ?

ឆី : ក្រុនក្តៅ បើខ្ញុំក្រុនក្តៅហើយហើម ។

ប៊ុនថន : ធំទេមន្តីរពេទ្យហ្នឹង?

ឆី : រាងធំគ្រាន់បើដែរ ទទឹងប្រហែលជា១៥០ម៉ែត្រ បណ្តោយ អ្នកមាំបរិវេនធំគ្រាន់ដែរ វត្តដែលតូច ជំរៅប្រហែល៥០ម៉ែត្រ៤ជ្រុង ហើយអ្នកជំងឺគេដាក់នៅតាមសាលាឆាន់ តាមវិហារ តាមក្នុងអី លោកអត់មានទេ លោកសឹកអស់ហើយ អត់មានលោកទេ ។ ដាក់ ទៅអាណាដេកលើដេកទៅ អាណាដេកដីក៏ក្រាលបារដេកទៅ ការុងបារ មិនដែលមាន កន្ទេលអី ដេកទៅក្រោកមិនរួចដេកហៀរអាចម៍តែប៉េះ ។ បើឆាប់ទៅ គេយកយកបារ មកក្របៗដាក់សែនទៅ មានអាអ្នកដើរចែកបាយ មានពេទ្យគេដើរបំរើអ្នកជំងឺដើរចែក បាយ ពេទ្យថាអី! ខ្មោចឆាប់ហើយ លើកដាក់ក្នុងបារដាក់ត្រៃសសែនទៅកប់ ។

ប៊ុនថន : កប់នៅណាវិញពូ?

ឆី : នៅតាមមាត់ស្ទឹង ស្ទឹងចេះដើរទៅកប់មាត់ស្ទឹងទៅ ។

ប៊ុនថន : បាទ! ចុះអ្នកណាប្រធានពេទ្យពូមានចាំទេ?

ឆី : ភាសុខ ប្រធានចល័តតំបន់ ។

ប៊ុនថន : ភាសុខ ហ្នឹងគាត់អ្នកស្រុកណាដែរពូ?

ឆី : អ្នកខាងតាភែវ ។

ប៊ុនថន : ខាងនិរតីដែរ?

ឆី : បាទ!និរតីក៏ធ្វើយោង ធ្វើចល័តជាមួយគ្នាឡើងវិញតាមសមរក្ខមិទៀត កាលមុននៅ ដីក្រែង តែឥឡូវវាលប់នៅនេះហើយ ។ ខ្ញុំឃើញយ៉ាងស្រស់ប្រធានពេទ្យ កាត់សើច តាសុខប្តឹងប្រធានពេទ្យ ។

ប៊ុនថន : កាលមុននៅដីក្រែង?

ឆី : បាទ!កាត់ប្រធានចល័តពេទ្យ សព្វថ្ងៃទៅនៅនោះហើយ(ខត្តមានជ័យ) បាទប្រពន្ធទៅនៅ ខត្តមានជ័យប្រពន្ធច្រើនណាស់ ដល់កាត់រត់ភ្លាម កាលពីសម័យនោះគេធ្វើតែកម្មករលី បារ៉ា ដល់ពេលលីៗទៅក៏ឈប់មកធ្វើពេទ្យទាហាន ។ ដល់ឈប់ពីពេទ្យទាហានមកដើរដឹក ដើរអី សព្វថ្ងៃនេះបាទប្រពន្ធនៅខត្តមានជ័យឈប់ដើរទៅ ។

ប៊ុនថន : កាលប្តឹងកាត់ធ្វើពេទ្យ?

ឆី : ទាហានពេទ្យចល័ត ពេលប្រជុំម្តងៗហ្ន៎!គេស្រែក ប៉ុននិយាយកំប្លែងអស់ទាស់ ។

ប៊ុនថន : បាទ!ស្ទាប់ច្រើនទេ នៅពេទ្យប្តឹង?

ឆី : អ្នកស្រាប់រាល់ថ្ងៃ ២-៣ថ្ងៃស្រាប់ ១ថ្ងៃ ២ថ្ងៃស្រាប់ ជួនណាក៏កប់ព្រឹក២អីចឹង ល្ងាច១ ទៀតទៅ ស្រែកឡើងក៏ទៀតទៅសែនទៅកប់ ។ ដេកនៅដី ជួនណាយើងទៅកាប់អាឈើ មូលៗប៉ុននេះ ឈើក្រែងយើងដេក វារក៏ខ្លាចស្រែកដល់ហើយ ចុះឈើមូលៗប៉ុននេះ ដើមត្របែក ដើមរាំង ក្រាលបារ៉ាទៅ ជួនណាអត់មានបារ៉ា អាភ្នួយដណ្តប់ប្តឹងក៏ក្រាល ដេកទៅ ឈឺពេកឲ្យតែថ្នាំប្តឹងដាក់ទៅ អាជាមិនជា អាគ្រជាក់នៅតែក្តៅខ្លួនប្តឹង តាម ដំណើរទៅ ស្រាប់ទៅយកទៅកប់ គ្មានថ្នាំសារ៉ូម គ្មានថ្នាំណាចាក់ បើចាក់ៗទឹកដូង ។

ប៊ុនថន : អ្នកជំងឺម៉ោពីណាខ្លះពូ ដេកពេទ្យប្តឹង?

ឆី : ម៉ោពីចល័ត តាមអង្គភាព ។

ប៊ុនថន : ចល័តម៉ា?

ឆី : ចល័តម៉ាតំបន់៥ ប្តឹង យុវជនផង នារីផង កុមារាផងកុមារីផង ។

ប៊ុនថន : ពួការឆរនៅស្ទាប់ប្តឹងគេមានកំណត់ឲ្យធ្វើទេ?

ឆី : គេវាស់ម៉ែត្រក៏ប ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្មានម៉ែត្រក៏ប?

ឆី : ២ម៉ែត្រក៏បកន្លះ ៣ម៉ែត្រក៏បអ្នកធំ កុមារវ័យជំទង់ កុមារវ័យតូចមានអា២ម៉ែត្រក៏ក៏ មាន ។ អាវ័យជំទង់អាធំៗ អាយុ១៧-១៨ សុទ្ធតែ៣ម៉ែត្រក៏ប ។

ប៊ុនថន : អីចឹងចង់ស្នើគ្នាជាមួយកងចល័តយុវជនដែរ?

ឆី : យុវជន៤ម៉ែត្រគីបទៅ៥ម៉ែត្រគីប ។ ឆ្នាំ៧៧ ដែនការខ្លាំង គារវាល់ខ្លាំងពេលប្រជុំម្តងៗ ស្រែកអូ!អស់ស្ទុះហើយ ។

ប្រុញ : ពេលពូចេញពីស្នាមទៅ ទៅណាវិញ?

ឆី : ទៅធ្វើចំការកប្បាសកងវ៉ា កាប់ព្រៃ ដេកហាលភ្លៀង កាប់ត្រង់នេះដេកត្រង់នេះឯង ក្រោកយកដាក់ភ្លើងស្នាកាប់ ។

ប៊ុនថន : កាប់ទាំងយប់ទៀត?

ឆី : កាប់ដាក់ទាំងយប់ អាក្នុងវាក្នុងពិសេសនោះសម្រាប់គ្រាប់ព្រៃកាប់នឹងចប ឈើប៉ុន្មាននេះ ។ អាក្នុងស្មើជើង គេហោអាក្នុងរាបស្មើជើងហ្នឹង កងតូចៗមានតូចមានធំហ្នឹង អាហ្នឹងដាក់ ដី ដាច់កាប់ដាំកប្បាស ដាក់បានហើយមានដាំ មានដាំហើយទាញខ្សែៗដាក់ដាំ ។ បាទ! ពយកហ្នឹងសុទ្ធតែព្រៃភ្នំកងវ៉ា ភ្នំបាក់ដៃឡូក៏ឡូកងវ៉ាហ្នឹងសុទ្ធតែព្រៃ ។ ដល់នោះគេសំរេច ដែនការមាំខែឲ្យរួចនោះ ដល់ត្រាក់ទ័រ ២០ គ្រឿងត្រូវជួយ ។

ប៊ុនថន : ប្រហែលប៉ុន្មានហិចតា?

ឆី : ចូល១ពាន់ហិចតា ឲ្យត្រាក់ទ័រ២០គ្រឿងមកជួយ គាហ្នឹង ហ្នឹងមកជួយ បើត្រាក់ទ័រអត់ ចុះ វាក្លៀងចុះខែបិណ្ឌនោះ ភ្លៀងទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ភ្លៀងទាល់តែត្រាក់ទ័រចូលអត់ចុះ លេងតែចប ។ អូ!លេងបើនឿនឡើងស្អិត ហើយវែររបបទៀត អាណាធ្វើល្បឿនជាន់គេ ដាក់លេខ១ ក្រុមទី១ឲ្យស៊ីម៉ាឆ្នែតត្រីប្រា ១៧០ស្បោងត្រីប្រា គេបើកឲ្យទៅស្មារ ចេះ តែស្មារៗតែម្តួរ ស្មារដាក់ម្រេះក្រៅ ដីអំបិលទៅមានបិចេនណាបង់សម័យហ្នឹង ។ មើលអាណាធ្វើការល្បឿនដីដាក់ក្រុមទី១ ឲ្យស៊ីម៉ាឆ្នែត បាយម៉ាឆ្នែតសម្រាប់ម៉ាឆ្នែតទៀត បើអ្នកណាធ្វើការឲ្យគេមិនសូវល្បឿន បាយតែម៉ាបានទេ សម្រាប់បានមានត្រីប្រាបេះឲ្យ ប៉ុនមេដៃ បើថាអ្នកធ្វើការល្បឿនដីតែស៊ី ម្នាក់ម៉ាឆ្នែតៗហ្នឹង រើសដាក់ម៉ាក្រុមផ្សេង ។

ប៊ុនថន : ចុះពូបានចូលក្រុមកងធ្វើការល្បឿនទេពូ?

ឆី : ខ្ញុំនៅតែក្រុមទី១រហូតៗ ខ្ញុំប្រធានក្រុមដង ក្រុមទី១រហូតប្រធានក្រុម ។ ចុះគេរើសអ្នក ណាធ្វើការខ្លាំង កងតូចក្រុមទៅ បើយើងធ្វើការដែលៗខ្សោយជាងគេ ទៅថាឲ្យវាៗថា ខ្លួនឯងធ្វើដែលៗនៅតែក្រោយគេ ថាឲ្យគេ ចាញ់ពាក្យវាអត់ហ៊ានថាឲ្យវាទេ ។ យើងការ ងារខ្សោយ យើងដឹកនាំកូនចៅអត់បានជឿល្បឿនទេ ទាល់តែយើងធ្វើខ្លាំងជាងគេ បើ យើងធ្វើខ្លាំងជាងគេ បើអាណាធ្វើយឺតយើងសម្រុកឲ្យវាៗអត់ហ៊ានតឲ្យយើងវិញទេ វា នៅក្រោយ បើយើងនោះដល់នោះវានៅនេះ កាប់ដី កាប់ក៏បៗនៅមុខ យកម្នាក់ម៉ា

ម៉ែត្រ ម្នាក់កន្លះ យើងដឹងតែទៅមុនវាហើយ ណែ! ឯងធ្វើមិនល្បីល្បាចឲ្យឯងស៊ីបាយ
តែមួយបាន សម្បមួយវែកឥឡូវឯងខំឲ្យល្បីន វាខំវាខ្លាចដែរ ។

ប្រុញ : កាលប្តឹងពីណាមេកងពូ?

ឆី : មេកងស៊ីន្នន មេកងតូច តាខេន នោះកងធំ(ស្រី) ។ ស៊ីន្នន ប៉ុលសារ៉ែននោះខ្ញុំឃើញ
យ៉ាស់! លោកប្រធាន គាត់សើចហើយ! ។

ប៊ុនថន : សព្វថ្ងៃប្តឹង?

ឆី : ប្តឹងហើយ ពួកអាណែតនេះ ប្រធានកងតូចដែរ បើអាណែតនោះឲ្យធ្វើអនុប្រធានកងតូច
ឡើងរត់មកដុះ(សើច) អាណែតខ្លួនធ្វើតែខ្វាក់មាន់ ខ្លួនធ្វើការយប់ ធ្វើជាលូកបានសម្ប
ខុសទៅណា ដល់គេតាឲ្យខឹងរត់មកដុះបណ្តាយ ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្តែចំការកប្បសហប្តឹងការងារអត់ធ្ងន់ដូចនៅកងចល័តទេ?

ឆី : អត់ធ្ងន់ដល់កែដីទេ កែដីធ្ងន់ៗនោះបានយប់ៗ ហ៊ានឈឺតែ៥ថ្ងៃអី មិនទៅធ្វើការកែ
ចោល កាលប្តឹងកែអាអាត អាស៊ីមហើយអាណាមួយទៀតទេ ៣នាក់ៗ តាស្រាប រាយ
ការណ៍ ក្នុងម៉ាកងធំខ្ញុំមានតែ៣នាក់ទេ ដែលមិនដើរតាមសមរម្យ ឡើងតារ៉ាល់ ស្រែក
មើលអាណាក៏ខ្លាំងម៉្លោះយកមកឲ្យអញៗ អាណែតវាយអត់ទៅធ្វើការនៅក្នុងខ្ទមអត់បាន
ទៅប្រជុំៗ ប្រជុំគ្រប្រាប់ថា អាអាត អញគេយកទៅហើយ តារ៉ាល់ ឲ្យប្រធានកងគេ
យកទៅឲ្យគាត់ហើយ វាស្រែកឡើងផ្ទុយដំណាច់សរសររូង គេទាញគ្នា៣នាក់ថាឲ្យទៅចាំ
ចំការឡើងនៅដប់ ច្បាស់ជាឯងបំបែកមានគេប្រាប់ហើយ អ៊ូ! អាណែតវាស្រែកយំ
អាស៊ីម អាអាតស្រែកយំដោបតែសរសរ ទាញអូសទាញគ្នាច្រើនណាស់ ។

ប្រុញ : អ្នកណាគេអ្នករាយការណ៍ពូ?

ឆី : ប្រធានអាស្រាបប្តឹង ។

ប៊ុនថន : នៅរស្មីទេពូ?

ឆី : សព្វថ្ងៃគេឯងបំបែក ពួកសេន តាខេន តាខេន គាត់ឈឺលើសឈាមមិនដឹងស្តីទេ
ខ្ញុំឃើញកែ៣នាក់ប្តឹង ។

ប៊ុនថន : កែនៅមុខហ្នឹងពូ?

ឆី : អើ! យកទៅស្នាក់ជ្រាប យប់ឡើងបិទអង្កប្រជុំ គេមកគេយកទៅ ។

ប៊ុនថន : ចុះពូនៅចំការកប្បសហប្តឹងពីណាអ្នកគ្រប់ក្រុងនៅប្តឹង ដូចថាមើលនៅការដ្ឋានចំការកប្បស
ហ្នឹង?

ឆ៖ ការរំលំ ការគំរាម ប៉ុន្តែការលើក ទោះការគំរាមមើលការខុសត្រូវ ។

ប៊ុនថន : ឈ្មោះអីលីមពូ?

ឆ៖ ឈ្មោះ គាលីម តាយន់ ។

ប៊ុនថន : ហ្នឹងការគំរាមមើលការខុសត្រូវនៅហ្នឹងហ្នឹង?

ឆ៖ បាទពួកប្រធានវ័រ ការគំរាមទាំងយុវជន ទាំងកុមារ ព័រសេនាធំ ។

ប៊ុនថន : មារ័រ័រ័រ័រ័រ ៣០០ នាក់ពូ?

ឆ៖ បាទ១៣០០ នាក់ ជួនណា បាទ១២០០ នាក់ ២០០ នាក់ជាន់ ខ្លះដេកពេទ្យរត់មកដូរទៅ ខ្លះងាប់ទៅ ។

ប៊ុនថន : ហើយទេពូធ្វើចំការកប្បាសហ្នឹង?

ឆ៖ ហើយ សម្រេចដែនការឡើងរួច ។ ដល់រួចទៅនៅជម្រះស្មៅឡើងរួចទៀត ឆ្នាំជម្រះ ស្មៅពួកខ្ញុំធំៗ បេះគេឲ្យ បាញ់ថ្នាំ អាយុ១៧-១៨ ហ្នឹងគេឲ្យបាញ់ថ្នាំ ។ បើគូចៗ អត់ឲ្យ បាញ់ទេ វាស្តាយស្បែកអត់រួច បាញ់ថ្នាំលាយថ្នាំបាញ់ គូចៗឲ្យជម្រះស្មៅ អាណា គូចៗជាន់គេឲ្យដើរចាប់ដង្កូវ ចាប់មេអំបៅតាមកប្បាសហ្នឹង ដល់ពេលចប់ដល់ពេលបេះ ទៅប្រគល់ឲ្យសហជីបនៅភូមិគោកព្រីន បេះទៅពួកខ្ញុំត្រឡប់មកត្រពាំងថ្មនេះ មកលើក ទំនប់នៅត្រពាំងថ្ម ។

ប៊ុនថន : អាហ្នឹងគេថាម៉េចពូ ពេលដូរទៅត្រពាំងថ្មហ្នឹង?

ឆ៖ ទៅលើកទំនប់ ។

ប៊ុនថន : ខាងណា?

ឆ៖ ចល័តតំបន់ហ្នឹងហើយ ដកមក ។

ប៊ុនថន : គេថាទៅលើកទំនប់ហ្នឹង?

ឆ៖ បាទគេឲ្យយើងដាស់ទៅសមរម្យភូមិត្រពាំងថ្មហ្នឹង ប្រគល់កប្បាសហ្នឹងប្រគល់ឲ្យសហជីប ប្រជាជនអ្នកបេះទៅគេប្រមូលកប្បាសទៅយកទៅដាក់នៅភូមិគោកព្រីន ។

ប្រញ : ដល់ពេលម៉ៅត្រពាំងថ្មពូនៅប្រធានក្រុមដដែល?

ឆ៖ ប្រធានក្រុម អនុក្រុម គេដកខ្ញុំយកមកដាំបាយ គេឃើញខ្ញុំស្តុមពេក គេឃើញខ្ញុំដូចថា យើងឆ្លើយពេក មារ័រ័រ័រ័រ័រ ៣០ ថ្ងៃមិនដែលហ៊ានឈប់មួយថ្ងៃទេ មិនដែលហ៊ានឈឺទេ តែ ហ៊ានឈឺអាក្នុងក្រុមវាក៏សាងយើង ។ យើងដឹកនាំគេយើងម៉េចហ៊ានឈឺ អត់ហ៊ានឈឺទេ ទាល់តែប្រធានគេថា អ្នកវាស្តុមណាស់ដក ប្រធានក្រុមបើមិនធ្វើអីចឹង អត់ឈ្នះកូនក្រុម

ទេ ធ្វើការអត់លើកូនក្រុមទេ ដល់គេដកខ្ញុំឲ្យធ្វើចុងភៅដាំបាយ ដាំបាយស៊ីឆ្កែតហ្នឹង បាយក្នុងសម្បត្តិចុងភៅអីស៊ីម៉ាឆ្កែតៗ សម្បបាយស៊ីម៉ាឆ្កែតៗ ល្ងាចឡើងដួសចែកតាម ក្រុមទៀត ម៉ាបានដែកៗម្នាក់ ដូចជាម៉ាក្រុម១០ ឆាកអីចឹង១០ បាន សម្បម៉ាឆ្កែតៗប៉ុន នេះឲ្យទៀត ។

ប៊ុនថន : ប៉ុន្មានកំប៉ុនពូម៉ាក្រុម?

ធី : នៅរបប២កំប៉ុន ។

ប៊ុនថន : ម៉ាក្រុម២កំប៉ុន?

ធី : ទេ! តែម្នាក់ហ្នឹង២កំប៉ុន ។

ប៊ុនថន : ម្នាក់២កំប៉ុន?

ធី : បាទ! ១០ ឆាក ២០ កំប៉ុន ។

ប៊ុនថន : ហើយប៉ុន្មានពេលលោកពូ?

ធី : ២ពេលទេ ព្រឹកល្ងាច ដល់ពេលសមរម្យមិពពេល ព្រឹកបបរ២កំប៉ុនកន្លះ បើសមរម្យមិ ធម្មតាអត់បង្កុំអាហ្នឹង២កំប៉ុន មានដែនការខ្លាំងដែនការស្រាល បើថាគេសម្រេចយក ល្បឿនបុកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ២កំប៉ុនកន្លះ បើថាដែនការធម្មតាធ្វើតែថ្ងៃទេ អាហ្នឹង២កំប៉ុន ។ បើនៅកុមារហូបឆ្កែតហ្នឹង បើយុវជនស៊ីម៉ាឆ្កែតទេ យុវជនស្តុមៗ ។

ប្រុញ : កាលហ្នឹងមេកងធំ មេកងតូចរបស់ពូពីណាទេ?

ធី : វាដាស់ប្តូរចុះឡើង អាស៊ីន្ននផង ជួនណាអាង្កើត ។

ប្រុញ : ពេលនៅត្រពាំងថ្មដែលពូចាំច្បាស់ជាងគេ ពីណាទេ?

ធី : មេកងកាលនោះស៊ីន្នន មេកងតូច ។

ប្រុញ : ចុះមេកងធំ?

ធី : មេកងធំតាស្រាប ហើយហើមជើងដើរមិនរួចឲ្យទៅរែកទឹក រែកទឹករែកមិនរួចបើហ្នឹង ហើម ។ ដើរតងៗដើរលើកជើងមិនចង់ផុតពីដីដង ជំម្រប់ជើងដួល អាទឹករលកជម្រប់មក ដល់ថាឲ្យទៀត ហែនចាក់ទឹកចោលអី ឲ្យដឹកទឹកក្តៅ ស្រុះសំបកស្តៅឲ្យដឹក ល្បឿនដឹកក្អក ចាក់ចោល ស្មារដាក់សំបកស្តៅឲ្យដឹក រែកថាឲ្យធ្វើការស្រាល រែកទៅវាបាត់ហើម ឲ្យ មកធ្វើការស្រាល រែកដើរជម្រប់ទឹកនៅសល់តែកន្លះៗថែង សម្បត្តិឯងចាក់ទឹកចោលអីនេះ បានទឹកដាក់កន្លះៗ គេដឹកចេះ ដេញឲ្យឯងទៅយកទៀត រែកចុះរែកឡើងដើរទៅដើរមក ដាក់តាមកង់គេ ។

ប៊ុនថន : ចុះពូមានចាំថា នៅក្រពាំងថ្មហ្នឹង គេធ្វើពីដំបូងបំផុតនៅឆ្នាំណា?

ឆី : ពី៧៧ ១៩២ ។

ប៊ុនថន : បាទ! ហើយអ្នកណាដែលមានគម្រោងឲ្យធ្វើហ្នឹង ដូចជាប្លង់?

ឆី : ភាហ៊ិន ហ្នឹងឯង ភាហ៊ិនថ្នាក់តំបន់ ។

ប៊ុនថន : ភាហ៊ិន ហ្នឹងគេមានប្រកាសថាធ្វើដើម្បីអីទេ?

ឆី : គេធ្វើអាជីវកម្ម ទំនប់អាជីវកម្មសម្រាប់ធ្វើស្រែច្រាំង ដល់ធ្វើរួចក៏ពួកខ្ញុំនៅធ្វើស្រែច្រាំងនោះ ១ឆ្នាំ ។

ប៊ុនថន : បានប្រើប្រាស់ដែរ?

ឆី : បាទ! ធ្វើរួចគេឲ្យនៅមើលថែទំនប់ហ្នឹងឯង គេឲ្យទៅកាប់ឈើនៅកូនខ្លែងយកមកធ្វើរបងៗ ហើយកែម្តែងយកមកដាក់ ។ ម្តែងដាក់នៅតាមជើងទំនប់កុំឲ្យទឹករលកវាវែបាក់ ហើយរបង ចេះនេះយើងដាក់មែនឈើរឹងៗ កុំឲ្យទឹករលកម៉ៅកុំឲ្យវាបុកដាច់ បើដាច់ជើងទំនប់ភ្លាម ដែនការភ្លាមទៅទាំងយប់ កែទល់ភ្លឺៗ ដល់ភ្លឺឡើងស៊ីបាយហើយចុះទៀតខ្លាចបាក់ទំនប់ បាក់ទំនប់ហ្នឹងឯងអ្នកក្រោមអស់ លិចស្រូវលិចអង្ករទៅ ខ្លះឆាយស្មៅៗ កែយកទៅដាំ នៅតាមជើងទំនប់ខ្លាចវាបាក់នោះ..... ។

ប៊ុនថន : ចុះពូភាហ៊ិនហ្នឹងគាត់?

ឆី : គាត់ចល័តតំបន់ ។

ប៊ុនថន : ចុះវ៉ាល់?

ឆី : វ៉ាល់ហ្នឹងប្រធានចល័តតំបន់ សុទ្ធតែគ្នាគេហ្នឹង អ្នកម៉ៅខាងភ្នំពេញ ខាងស្វាយរៀង ។

ប៊ុនថន : ពិណស្វាយរៀង?

ឆី : ពួកភាហ៊ិន ភាហ៊ិនហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អីចឹងភាហ៊ិនហ្នឹងគាត់អ្នករៀបចំទំនប់ហ្នឹង?

ឆី : បាទ! រៀបចំដែនការហ្នឹង គេឲ្យប្លង់ ។

ប៊ុនថន : គាត់ទស្សនាវិចារចុះម៉ៅទេ?

ឆី : ចុះម៉ៅ គ្រាន់តែម៉ៅលើកទំនប់មួយហ្នឹង ម៉ៅពងផងមកមើល កន្លះខែមកម្តងៗ បើកឡាន មកៗឈប់នៅក្បាលទំនប់ស្ពានទី១នោះ គាត់ដើរមក ភាហ៊ិន គាត់ដើរមកមានថ្នាក់កម្មា ភិបាលដើរមកគាត់... ។

ប៊ុនថន : ភាហ៊ិនហ្នឹង?

ឆី : តាហ៊ឺនសសុសខ្ពស់ ហ្នឹងគាត់សំបុលជ្រះដែរ ។

ប្រុញ : ចុះតារាល់ គាត់អ្នកគ្រប់គ្រងនៅហ្នឹង?

ឆី : បាទ! អ្នកដឹកនាំកម្លាំងចល័តធ្វើការ តាហ៊ឺនគាត់អ្នកមកគ្រួសារពិនិត្យមើល មានគម្រោងធ្វើ
ចេះៗឲ្យដែនការ ។

ប៊ុនថន : ចុះក្រៅពីគាត់មានពីណាទៀតទេ?

ឆី : អត់ទេ ។

ប៊ុនថន : ពួកមានភាសន តាអីណាទៀត?

ឆី : ភាសន ហ្នឹងវ័រសេនាធំ ។

ប៊ុនថន : ប្រធានវ័រសេនាធំ?

ឆី : បាទ! ប៉ុន្តែឯប្រាប់អស់ហើយ និរតីម៉ៅវ៉ៃចោលអស់ ស្រែះ អី ។

ប៊ុនថន : តាណាទៀត?

ឆី : តាស្រែះ ឲ្យតែកម្មាភិបាលតារាល់ គេយកតារាល់ទៅអស់ហើយ ក្រោយមកគេយក
បោសសំអាតតាមក្រោយ បើកងធំអត់ធ្វើអីទេ កងធំកងតូចនៅ យកតែមេៗកំពូល ។

ប៊ុនថន : បាទ! ចាប់ពីណាទៅ?

ឆី : ចាប់ពីដូច្នោះហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អត់ទេ ថានោះចាប់ពីណាទៅ?

ឆី : វ័រសេនាតូចហ្នឹង ម៉ាវ័រសេនាតូចវាមាន៣កងធំ កងធំទី១ កងធំទី២ កងធំទី៣ មាន
ប្រធានវ័រអនុវ័រទៅជាមួយគ្នា ។ ប្រធានទៅ អនុទៅជាមួយដែរ ទៅរៀនៗ បាត់ ។

ប្រុញ : ពីណាដែលហៅគាត់ថាទៅរៀន?

ឆី : យោធា ជួនណាគេឲ្យសំបុត្រ យោធាជិះម៉ូតូមក គេដឹកទៅបណ្តាយទៅដឹកទៅបណ្តាយ
គេថាយកទៅប្រជុំ ។

ប្រុញ : អាហ្នឹងតាហ៊ឺនអ្នកឲ្យម៉ៅប្តូរឃ្នាំងម៉េច?

ឆី : ទៅតាហ៊ឺន ហ្នឹងគេយកវ៉ៃចោលអស់ហើយ និរតីមកតាហ៊ឺន តារាល់គេចាប់អស់រលីង
តាម៉ោងអីចាប់ម៉ត់សម័យហ្នឹង ពួកនិរតីមក ។ កាលហ្នឹងពួកតាស៊ីម តាយន់ តាពាល់
និរតី ។

ប្រុញ : ពួកនិរតីមែន?

ឆី : បាទ! កន្លះខែប្រជុំៗ ចល័តរត់ឡើងចង់ពាយ និយាយរួមមិត្តយើងឃើញនៅកន្លែងស្រែ គ្រឿមរាល់ថ្ងៃ ត្រូវកន្លែងបំបាត់មុខ សស្រាក់សស្រាំនឹងការងារ និយាយរដើរដូចពួក អ្នកតារាកែវ ។

ប្រញ : ពួកនិរតីមកមានឈ្មោះអីខ្លះពូ?

ឆី : តាយន់ តាពាល់ តាស៊ីមប្រធានចល័ត ប្រធានអនុប្រធាន កន្លះខែប្រជុំៗ ។ ហ្នឹងលើក ទំនប់រួចហើយៗ ហើយគេថាពួកតារាល់ ក្បត់គេយកទៅរំលោភអស់ទៅ គេចាប់យក ទៅបាត់ស្នាត់ជ្រៀបទៅ ដល់នេះបានពួកនិរតីមកឲ្យធ្វើស្រែប្រាំងបណ្តោយ ។ ធ្វើស្រែ ប្រាំងខាងក្រោមពួកខ្ញុំដើរបើកទឹក បិទទឹក ស្ទូងមិនបានស្ទូងទេ កុមារគេឲ្យលើកភ្នំ ប្រពន្ធ ភ្នំតូចៗកន្លះម៉ែត្រ បើស្រីៗនារីៗឲ្យស្ទូង យុវជនស្ទូងដែរ កុមារគេឲ្យដើរលើកភ្នំ ហើយ បញ្ចេញបញ្ចូលទឹក ឃើញរុនកណ្តុរអត់បរិកាយទេ តែកាយមួយយប់រំលោភ ឃើញ កណ្តុររុនកណ្តុរអីមានតែកាប់ដីបិទ រុនកណ្តុរអត់បរិកាយទេ តែកណ្តុរមួយកសាងភ្លាម ឲ្យតែដល់ល្ងាចស៊ីបាយកសាង មិត្តឯងជីកកណ្តុរផ្តាច់ភ្នំផ្តាច់អីទិទានយើងកសាង ។

ប្រញ : ចុះទំនប់ត្រពាំងថ្មហ្នឹងគេធ្វើហើយថ្ងៃខែឆ្នាំណាដែរពូ?

ឆី : ធ្វើចូលឆ្នាំរួច ខែពិសាខ ខែ៦ ចូលឆ្នាំរួច ។

ប្រញ : ឆ្នាំណាដែរពូ?

ឆី : ឆ្នាំ៧៧ ។

ជិត : ជុំ! លឿនណាស់ ។

ឆី : យី! កម្លាំងបុកវាច្រើនណាស់ ដែលធ្វើនោះដកកម្លាំងពីស្រុកសិរីសោភ័ណ តាលីម នេះ កម្លាំងស្រុកបៀតបៀន ទៅតែ៤ខែទេ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ និយាយសម្រុកតារាល់ មិន ធម្មតាទេ ។

ប្រញ : ខែ៦ ឆ្នាំ៧៧/ពូ?

ឆី : បាទ! វារាយគ្នាម៉ាកងធំ ម៉ាកងតូចៗ រាយៗទៅ ។

ប្រញ : ពូៗនិយាយថាទៅត្រពាំងថ្មហ្នឹង២ឆ្នាំ?

ឆី : ២ឆ្នាំ គ្រាន់តែដកចុះដកឡើងដូចថាលើកទំនប់ចេះ គេឲ្យកងកុមារមារ៉ាវៈហ្នឹង ៣កងធំ ហើយយុវជនមារ៉ាវៈដែរ ២វៈ បន្ទាប់មកគេដកមកស្តានស្រែនេះ គេទុក២វៈហ្នឹងឯង ការពារទំនប់ ។ ទៅលីលើ កាប់លើប៉ុនៗនេះយកមកទុកសង់ធ្វើរបងប៉ុនៗនេះ បង្កើល ៣ម៉ែត្រ២ម៉ែត្រ កាប់កូនខ្លែងមកលីមកសង់ធ្វើរបង ។ សង់ធ្វើរបងហើយ បានយក

សំរះដាក់ៗ រាំងៗ កុំឲ្យទឹកវារលកមក កំពក(កំប្លោក) គេដឹកដី ដីវិសាយ២ នោះដឹកកំពក ដាក់ៗ ដាំតាមជើងទំនប់ហ្នឹង ដាំត្រកួនដាក់ដំបូករាយទៅ តែកើតល្បឿនតែ១ខែឡើង ពេញៗ ដាក់រាយៗ តែបន្តិចៗទេ រំលងតែ១ខែកំពកវាកើតកួនកើតហៅដុះឡើង ។

ប៊ុនថន : កំប្លោកពូ?

ធី : កំប្លោកហ្នឹងឯង ។ ហើយបើថា មានគ្រងណាប្រេះស្រូវបង់បាក់ចេះ យកកម្លាំងទៅបុក ហើយ កុំឲ្យវា យុវជនដងកុមារដង៣ថ្ងៃឲ្យរួចៗ សម្រេចថា៣ថ្ងៃឲ្យរួចក៏រួចហើយ ដាក់ ឡើងជិតភ្នំ មិនឲ្យដេកទេរែក កាប់ក្នុងទឹកទៀត ។ កាប់ក្នុងទឹកដល់បែកខ្ចាយទឹកបិទ ពន្លត់ ចេះបើកកាប់ ភក់ក្នុងទឹកហ្នឹងឯង គ្មានថាអ្នកទឹកកាប់មិនកើតអីអត់មានប្រកែកទេ ដល់ ភ្នែកបិទកាប់ទាំងទឹកហ្នឹង កាប់សុទ្ធតែបិទភ្នែកហ្នឹង កាប់ពីបខ្ចាយពេញអស់ហើយខោអាវ គ្មានខ្លាចប្រលាក់មិនប្រលាក់អីទេ ដាក់ទៅហើយ រែកសម្រុកចាក់ គេចុះយើងឡើង យើងឡើងគេចុះ ៣ថ្ងៃថ្ងៃរួចៗ ២ថ្ងៃឲ្យរួចៗ ទប់បិទពីលើហើយបិទកន្លែងជើងៗ វាខ្លាច បាក់ បិទទៅលើទៀត កន្លះម៉ែត្រទៅលើ បិទអាជើងក្រោមក៏បិទអាអ្នករែកស្មៅដាក់កំ រែកស្មៅដាក់ទៅ ថាដូចស្រមោចអីចឹង ។

ប៊ុនថន : ការងារគេធ្វើពីម៉ោងប៉ុន្មានដល់ម៉ោងប៉ុន្មាន មានកំណត់ធ្វើទេ?

ធី : ២៥សម្រុកអត់មាន គ្រាន់តែស៊ីតែបាយរួចចុះភ្លាម សិនតែដក់បារីមិនទាន់ដង ម៉ោង ១១ឡើងស៊ីបាយៗរួចឲ្យលាងតែបារន្ទរួច រត់ចុះទៀតហើយ ។ ឲ្យតែម៉ោង៥ស៊ីបាយរួច ហៅពួកយើងម៉ោង៦ហើយ ចុះទៀត ដាក់ទល់តែម៉ោង១២ ម៉ោង១យប់នោះ ។

ប៊ុនថន : បាទ! ពួកកុមារនៅហ្នឹងច្រើនទេ បើតាមពូស្មាន?

ធី : កុមារកាលនៅជាមួយគ្នាវា២០០ ដល់យូរៗទៅបែកនៅសល់តែ១០០ ជាង ។ ១០០ ជាងដល់នេះបែក តាស្រាប ទៅនៅខាងស្ពានស្រែងកងធំ ពួកខ្ញុំនៅម៉ាកងធំ ដល់យូរៗ ទៅនៅតែ២កងហ្នឹង ។ កាលមុនវា៣កងធំ វះសេនាគូចដល់យូរៗទៅវារលូសអារត់មក ផ្ទះផង ឈឺសាប់ផង ។

ប៊ុនថន : បាទ! ឈឺសាប់ហ្នឹងច្រើនទេពូ?

ធី : ប្រហែលជា២០ នាក់ដែរ ។

ប៊ុនថន : ស្លាប់ដោយសារអីដែរ?

ធី : ស្លាប់ជំងឺរាកម្អល ជំងឺហើម ។

ប៊ុនថន : បាទ! ភាគច្រើនមានពីអាយុប៉ុន្មានដល់ប៉ុន្មានទៅ?

ធី : អាយុមានអាច ៦ឆ្នាំ ៥ឆ្នាំ ៤ឆ្នាំអាហ្នឹងតិចទេ តែ៤-៥នាក់ទេ ។ បើភាគច្រើនអាយុ ១២ឆ្នាំឡើងទៅដល់១៥ឆ្នាំ ។

ប៊ុនថន : ហើយ១ថ្ងៃគេកំណត់ឲ្យធ្វើប៉ុន្មាន ២ថ្ងៃត្រឹមត្រូវ?

ធី : គេវាស់តាមរូបភាពយើង ដូចជាតូចៗ ចេះ អាណាតូចប៉ុន្មាន កូនខ្ញុំចេះ១ថ្ងៃត្រឹមត្រូវ តូចៗ ទោះធ្វើរួចគេមិនថា ធ្វើអត់រួចក៏គេមិនថាដែរ បើជាជំរើយអាយុ១៤-១៥-១៦-១៧ ហើយបង្កុំហើយ បង្កុំឲ្យធ្វើឲ្យរួច បើមិនចឹងអត់ឲ្យឡើង ទល់យប់ម៉ោង៧-៨ប៉ុន្មានឡើង ឲ្យឡើងក្រោយគេ ។ បើអាតូចៗតែមិនឲ្យឡើងវាយ យំរយំយំស្រែក ។ ប្រធានកង តម្បាញ តារាល់ គាត់ថា កុំអាចបង្កុំវា វាទៅតូចៗត្រពាំងថ្មវាមិនទាន់ដឹងអីទេ ប៉ុន្មាន នោះ ។

ប្រញ : អ្នកតារាល់ ធ្លាប់និយាយអីចឹងដែរ?

ធី : បាទ! ឲ្យវាឡើងទៅ បើអាធំៗ អា១៥-១៦-១៧ លត់វាឲ្យតឹងដៃបន្តិច ដាក់ឲ្យឯងអា ពួកធំៗ នៅរង្វឹក១០-២០នាក់-៣០នាក់ ។ តូចៗ១០-២០អីចឹងទៅឲ្យឡើងទៅមុន ជួន ណាបើវាមិនធ្វើក៏វាអង្គុយយំៗ វាយានបាយវា វាឯងខ្លះមាន ដឹកដៃធ្លាក់លូធ្លាក់អីតែ ពាស ស្រែកចេកចាច បើអាធ្វើន ទោះវាថ្លង់ដងធ្លាក់ទៅក្នុងអន្ទូងពូសូរឡើយ វាស្រែក អ្នក! បែក ថ្លើមខ្ញុំហើយផ្កាច់ផ្កានៅក្នុងអន្ទូងហ្នឹង ចុះអន្ទូងឡើងស្មើកក១ថ្ងៃត្រឹមត្រូវ ។ ដើរ តាមផ្លូវដឹកគ្នាដូចជា១៥-២០នាក់ទៅខ្នងមាន អ្នក! អញ្ជាទេះភ្លើង អញ្ជាបាយទេះភ្លើង ហែននៅឲ្យស្ងៀម វាស្រែក! ប៉ុន្មានប្រុងប្រៀបគ្រៀមចាប់ដៃឲ្យដាច់ អាដាច់អញ្ជាមិនដឹង ទេ ទុកហែនចោលហ្នឹងហើយ ទុកឲ្យហែនដេកអត់បាយចុះ ដឹកទៅដើរៗទៅក៏ធ្លាក់ស្រែក អ្នកយា! ដាច់ខ្សែៗហើយ ហ្នឹង! ហែនបានទុកហែនអត់បាយនេះ ហែនមិនឡើងមក គ្នាឡើង អត់រួចដល់ចាប់ដៃអូសឡើងមក ដាក់ចប់ទៅឲ្យវាគោនចបមានគ្នា២នាក់ទាញវាឡើងចេញ ពីអន្ទូង ហើយក៏ហែនខ្នងហែនមកនៅមុខ ហែននៅក្រោយមិនកើតទេ ហែនមកមុខ ។

ប៊ុនថន : ពូដូចជាកុមារអីចឹង ដូចជាធ្វើអត់ហើយអីចឹងមានការតបបអីទេ?

ធី : អត់ទេ! គ្រាន់តែថាវាឲ្យយើងឡើងក្រោយគេ ខុសគ្នា១ម៉ោងអីបូកនេះម៉ោង ជួនណាគេអា តូចៗគេស៊ីបាយឡើងឆ្អែត ចូលដេកហើយ បានយើងទៅក្រោយគេ ស៊ីបាយក្រោយ គេ ។

ប៊ុនថន : បើសិនជាធ្វើអត់ហើយ ដូចជាដាក់ថែមហើយនៅធ្វើអត់ហើយទៀត?

ធី : អត់ថែមទេ ស្រែកឡើងឲ្យវាស់ អាដែលសល់ហ្នឹងទុកចោលហ្នឹង វាស់២ថ្ងៃត្រឹមត្រូវទៅទៀត

អាសល់ហ្នឹងកាត់ចោល អត់មានយកអាសល់ហ្នឹងបូកអាក្រាយទៀតទេ ។

ប៊ុនថន : ចុះពូជាមានធ្វើយឹត មានធាក់ពីក្រោយមានអីពូ កាលហ្នឹងធ្វើនៅត្រពាំងថ្មប្តីក៏ម៉េច?

ធី : បាទ! ត្រពាំងថ្ម អាហ្នឹងយើងធ្វើបាប យើងធ្វើទារុណកម្មវា ដូចថាយើងធ្វើការយឹត ធ្វើការខ្ជិលមិនល្បឿនក៏ ធំតែរូបដូចធំត្រឡាច ធ្វើការអីៗចាញ់កូនក្មេង ។ អាខូចហ្នឹងដាក់បង្កី ប៉ុន្មាននេះ កាប់បូកឡើងណែនឲ្យរែកៗឡើងតេសតាសៗ រុញគ្នាប្រានគ្នា អាអ្នករុញហ្នឹង ត្រឹងៗ មែនទែនជាន់លេខដាក់លេខ១ រួងៗខែឡើង អាគ្នាអ្នករែកចង់ដាប់យំដងដីដងទៅ ធ្វើបាបណាស់ ឃើញអាយ្យហ្នឹងឯងធ្វើបាបចង់ដាប់ចង់រស់ គ្នាចេះបំរើ ខំស៊ីរែកដង យំដង ។

ប្រញ : ចុះពូនិយាយថា ដល់យើងឈឺដល់៥ ថ្ងៃធ្វើការអត់កើតគេយកមនុស្សហ្នឹងទៅណាពូ?

ធី : ដូចថាយើងធ្វើការគេមើលយើង យើងឈឺ ដល់ពេលគេទៅធ្វើការអស់យើងទៅកន្លែង ចុងភៅទៅសុំបាយក្តាំង យើងក្រោកដើរសុំបាយក្តាំង សុំសម្លអីគេ គេឃើញយើងអីចឹង គេកសាងយើងអត់តាមទៀត យើងនៅតែធ្វើចុះទៀត ដូចថាយើងឈឺយើងដេកនៅ កន្លែងទៅៗ បាយគេយកមកឲ្យ អ្នកឈឺគេឲ្យផ្សែង បាយគេឲ្យស៊ីមុនអ្នកជាទៀតមុនអ្នក ធ្វើការទៀត ដូចថាសុំបាយសម្លម្នាក់ម្នាក់កូនបានស៊ីទៅ ដើរទៅសុំបាយក្តាំងសុំត្រីសុំអីគេ ថាស៊ីសម្លមិនកើតសុំត្រីគេ យើងឈឺស៊ីរកតែឆ្ងាញ់ ចង់ស៊ីឆ្ងាញ់ជាងគេអ្នកធ្វើការ គេ បញ្ចេញពលកម្មគេហត់ឡើយគេស៊ីសម្លដែរ យើងចង់តែអាំងអី អាទេដូចថាវារើសៗរក ឆ្ងាញ់ កសាងថាហើយមិនស្តាប់ទៀត ។

ប៊ុនថន : ពូធ្វើទំនប់ហ្នឹងបើតាមពូស្មាន កម្លាំងហ្នឹងប៉ុន្មាននាក់?

ធី : ចូលរាប់ពាន់ហើយមាំគំបន់៥ មានភិចអី ។

ប៊ុនថន : បាទ! ប្រហែលជាប៉ុន្មានពូ បើស្មាន?

ធី : កាលបើធ្វើកងវ៉ាខ្ញុំដឹងចំនួន១៥០០ នាក់ ។ ត្រពាំងថ្មនេះមិនដឹងទេ ដំបូងត្រពាំងថ្មហ្នឹងបូក សរុបរាប់ម៉ឺន ។

ប៊ុនថន : រាប់ម៉ឺននាក់ពូ?

ធី : បាទ! ចុះចល័តសិរីសោភ័ណ ចល័តថ្មពួក ចល័តស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ភ្នំស្រុក ៤ស្រុកនោះ បូកតែមាំកន្លែងបានជាប្រាំម៉ឺន ។

ប៊ុនថន : អីចឹងមានទាំងកងចល័តសិរីសោភ័ណ?

ឆី : សិរីសោភ័ណ ចល័តឫក ស្រុកព្រះនេត្រ ស្រុកភ្នំស្រុក ចល័តតំបន់ផ្សេង ចល័តតំបន់ គឺតារាល់ គ្រប់គ្រងផ្សេង ចែកតាមខ័ណ្ឌៗគ្នា ។

ប៊ុនថន : អីចឹងចល័តតំបន់ហ្នឹងគ្រប់គ្រងខុសពីចល័តស្រុក?

ឆី : បាទ! គេដើរមាំតំបន់៥ ដើរទៅមកខាងភ្នំស្រុកទៅ មកខាងព្រះនេត្រព្រះទៅ ខាងសិរី សោភ័ណឲ្យតែកន្លែងគ្រងណាគេធ្វើអាងទឹកធំ ត្រូវយកកម្លាំងទៅបូក ចល័តតំបន់ហ្នឹងបូក ហើយ បូកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ធ្វើទាល់តែរួច ។

ប៊ុនថន : ពូមានដឹងថាចល័តខាងសិរីសោភ័ណខាងណាអ្នកគ្រប់គ្រងទេ?

ឆី : តាលាប ។

ប៊ុនថន : ចុះខាងឫក?

ឆី : ឫកអត់ស្គាល់ទេ ឫកនៅឆ្ងាយ បើតាលាប នៅជាប់នេះចល័តតំបន់ ។

ប៊ុនថន : ចុះខាងព្រះនេត្រព្រះយើងពីណាវិញ?

ឆី : ព្រះនេត្រព្រះតាមោង ។

ប៊ុនថន : តាមោងហ្នឹងតាត់ក្តាប់ ។ ហើយខាងភ្នំស្រុកពីណាវិញ?

ឆី : អត់ស្គាល់ ។

ប្រញ : នៅភូមិភាគពាយ័ព្យហ្នឹងពីណាគេគណៈភូមិភាគពូ?

ឆី : គេថាតាញឹម ប្រធានភូមិភាគ តាជាលហ្នឹងអនុប្រធាន ។

ប្រញ : តាញឹម ហ្នឹងតាត់ដែលចុះមកពូ?

ឆី : អត់ដែលមកទេ មកតែតាជាល ។

ប្រញ : តាជាលធ្លាប់ចុះមក?

ឆី : តាញឹម មកតែត្រឹមតំបន់ទេ ។

ប្រញ : តាត់ធ្លាប់ចុះមកដល់គ្រពាំងថ្មនេះដែរពូ?

ឆី : មកតែតាជាល ចុះមកមើល ។

ប្រញ : ពូធ្លាប់ឃើញតាត់ដែរ?

ឆី : ឃើញ មកជាមួយតាហ្នឹងតាអីហ្នឹង ។

ប្រញ : មកជាមួយតាហ្នឹង?

ឆី : បាទ! ដល់ពេលគេចាប់យកទៅវ៉ៃចោល វ៉ៃមាំខ្សែគេហ្នឹងបន្តបន្ទាប់គ្នាហ្នឹងរដើនៗ ។ ចុះ វាថា កម្មាភិបាលពាយ័ព្យក្បត់ និរតីមកចាប់បណ្តើរៗ ។

ប៊ុនថន : ចាប់ហ្នឹងពូជីងទេ?

ឆី : ស្រាប់តែបាត់ក៏ព្របធានគេប្រជុំប្រាប់ ពួកកម្មាភិបាលយើងទៅអស់ហើយ គេយកទៅ
រៀនសូត្រហើយ ចុះទៅចុះមកគេយកទៅរៀនសូត្រអត់ដែលមកវិញទេ ។

ប៊ុនថន : ចាប់កាត់ហើយពីណាអ្នកឡើងជំនួសវិញពូ?

ឆី : ភាពាល់ ។

ប៊ុនថន : ភាពាល់ហ្នឹងកាត់ឡើងជំនួសពីណា?

ឆី : ជំនួសភារ៉ាល់ហ្នឹង ប្រធានបល័តតំបន់ ភាពាល់ ភាស៊ីម ភាយន់ ។ ភាយន់ប្រធាន ភា
ពាល់អនុ ភាស៊ីមសមាជិកពារូបហ្នឹង ខាងនិរតី ។

ប៊ុនថន : ខាងនិរតី កាត់ផ្លាស់មកក្រោយទេ?

ឆី : ផ្លាស់មកឆ្នាំ៧៧ ខែ៧ ខែធ្នូក្រៅខែគេធ្វើស្រែ ។

ប្រញ : កាលហ្នឹងឈប់ធ្វើត្រពាំងថ្មហើយពូ?

ឆី : ចុះខ្ញុំនៅស្នូងហ្នឹង ។

ប្រញ : ឈប់ដឹកដីដឹកដីហើយ?

ឆី : ឈប់លើកហើយចុះធ្វើស្រែ ឲ្យនៅធ្វើស្រែ ធ្វើស្រែឲ្យបិទប្រព័ន្ធក្លឹក្លាហ្នឹង ភ្នំពួក
យុវជនភ្នំពេញ ស្រីៗស្នូងនារីៗស្នូង ខ្ញុំកុមារប្រព័ន្ធក្លឹក្លា រែកសំណាបឲ្យគេ រែកសំណាប
បេះឲ្យគេ ហើយនារីៗគេអ្នកស្នូង ។

ប្រញ : អីចឹងអ្នកដែលចុះមកកញ្ជឹកញាប់ធ្វើនៅត្រពាំងថ្ម មានតែភារ៉ាល់ ភាហ្នឹង ហើយភាជាល
កាត់ចុះមកម្តងម្កាលជាមួយភាហ្នឹង?

ឆី : បាទ! ម្តងម្កាលមើលទិដ្ឋភាព មើលអ្នកប្រូត ។

ប្រញ : ហើយភាហ្នឹង ភាជាល ពេលកាត់ចុះមកម៉េចដែរពូ?

ឆី : ខ្ញុំមិនដែលដឹងទេ ។

ប្រញ : កាត់ដួបតែជាមួយភារ៉ាល់ទេ?

ឆី : បាទ! គ្រាន់តែដួបថា អើ! មិត្តយើង ស្នាដៃល្អបានជោគជ័យហើយ ធ្វើច្រើននេះបាន
សម្រេចជោគជ័យតាមគោលការណ៍របស់អង្គការ យើងមានវិវះភាពខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់ ។

ប្រញ : ហ្នឹងភាហ្នឹងនិយាយ?

ឆី : បាទ! ថ្ងៃថ្នាំណាស់ដែលមិត្តយើងលះបង់ ជីវិតបុព្វហេតុជាតិមាតុភូមិ តស៊ូប្តូរផ្តាច់ កាត់
មកលើកទឹកចិត្តសរសើរយើង ។

ប៊ុនថន : ពូធ្វើហ្នឹងមានដែលឃើញពួកបរទេស ពួកអីមកទេពូ ពួកចិនពួកអី?

ឆី : បើកាលនៅស្វាយឃើញ កាលខ្ញុំធ្វើចំការកប្បាសនៅស្វាយហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : នៅព្រះនេត្រព្រះពូ?

ឆី : បាទ! ឆ្នាំ៧៨ ខែ៨-៩ ហ្នឹងហើយឃើញចិនមកទូតហ្នឹង និយាយពីធាត់ឡើង មកដល់ មើញតែឡានទូតមក ហ៎! មកហើយឲ្យល្បឿន ដាក់ប៉ុបប៉ាប់ៗ អ៊ូ! កាប់ឡើងញាប់ស្តោះ ចុះគេថតនោះ ឃើញនៅស្វាយអាជិតស្រុក ។

ប៊ុនថន : ចំការកប្បាសហ្នឹង កាលហ្នឹងនៅណាពូ?

ឆី : កងរ៉ាំ បើកឡានទៅមើលទៅថតទៅអីឡើង វាថាដីខ្មែរដីវិជាតិល្អណាស់ ដាំអីក៏កើត កាលហ្នឹងវាជំនួយថ្នាំជំនួយធុនបាញ់ឲ្យ ក្នុងមួយដបវាយកតែ៧ដៃទេ ។

ប៊ុនថន : ចិនហ្នឹង?

ឆី : ហ្នឹងហើយ វាជួយថ្នាំ ជួយធុនបាញ់ជួយខបករណ៍ ។

ប៊ុនថន : ម៉ែបក៏ពូជីនថា គេយក៧ដៃ?

ឆី : ប្រធានកងគេប្រាប់ ប្រធានកងគេប្រជុំប្រាប់ ថាជំនួយឲ្យតែខ្លះខបករណ៍រាយការណ៍ឲ្យគេ គេដួលឲ្យ ។ ចិនហ្នឹងនិយាយពីធាត់ៗហើយខ្ពស់ សុទ្ធតែគ្នាប៉ុល ពតហ្នឹង កឡើងរួញ ក្បាលឆកៗទៀត ។

ប៊ុនថន : ហើយនៅត្រពាំងថ្មដែលមកទេ?

ឆី : អត់ទេ! អត់ដែលមកទេ ហើយប្រធានកងគេប្រាប់ថា នេះទូតចិនមកដាក់ទូតនៅតំបន់៥ យើងពន្យារ ប្រធានកងគេប្រាប់ខ្ញុំ ។ ទូតចិនយើងធ្វើការខ្លាំងណាស់ គេមកថតយើងដាក់ ទស្សនាវដ្តី(ស្តាប់មិនបាន) ។

ប្រុញ : ចិនហ្នឹងឈ្មោះអីខ្លះទៅពូ?

ឆី : អត់ស្គាល់គេទេ គេមិនដែលមកជិតយើង គេគ្រាន់តែមកថតតែម៉ាក្នុងឲ្យយើងកាប់ឲ្យ ល្បឿនឲ្យយើងធ្វើការឲ្យខ្លាំង ហើយគេបើកឡានទៅវិញបាត់ ។ គេគ្រាន់តែមកឈរមើល កប្បាស មកថតឈរមើលកប្បាស ថតអ្នកធ្វើការ ថតហើយទៅទៀត ទៅជើងនោះ ទៅថតជើងហើយបានគេទៅលិចៗរួចបានគេទៅដីឡូ ហើយចុះទៅវិញ កន្លែងទូតគេនៅ កន្លែងស្វាយ ។

ប៊ុនថន : ពូនៅនេះមានស្លាប់ច្រើនទេពូ ធ្វើនៅត្រពាំងថ្ម?

ឆី : ត្រពាំងថ្មមិនសូវស្លាប់ទេ ស្លាប់តិចជាងនៅកន្លែងវ៉ី នៅកន្លែងវ៉ីស្លាប់ច្រើនណាស់។ វាចាញ់ ខ្ញុំចាញ់ឡើងញាក់ គ្រាន់តែញាក់ឡើងមាំមែ ថាតែងរាប់ ខាលតែគេបញ្ជូនមកនេះ។ បាន បាត់ ញាក់ឡើងចូលក្នុងបារកប្បាសហើយ ញាក់ទាំងបារកប្បាសទៀត ញាក់វាក្តៅមែន ទែនក្តៅទះរទែនវារឡើងសរសរឡើងអី ដល់ក្តៅមែនទែន ...ស្បែកស្អុតពីលើ មើល មែកឈើសុទ្ធតែបន្ទា ដឹងខ្លួនមាំកាំងៗក្តៅខ្លាំង ជួយខ្ញុំផងមើលគេយកដុំថ្មស្អុតខ្ញុំ អាខ្លះ មើលវារឡើងតាមសរសរ ពេលឯងត្រជាក់ដឹងខ្លួន មានអាជ្រូងក្រូនឡើង អាខ្លះក៏រត់ទៅ ឡើងដើមអំពិលដើមអីក្តៅខ្លាំង ។ ហើយពេទ្យគេមិនដឹងទៅណា ទៅចុះតាមកងបាត់ ឲ្យៗ តែថ្មអាចម៍ទន្សាយហ្នឹង លាបទៅមិនឃើញបាត់ អីចឹងឡើងខ្សែវ ឡើងល្បឿន ។

ប្រុញ : កាលនៅត្រពាំងថ្មតារវ៉ាល់ ហៅប្រជុំញឹកញាប់ទេពូ?

ឆី : ប្រជុំមាំអាទិត្យប្រជុំម្តង ។

ប្រុញ : ប្រជុំជាមួយតារវ៉ាល់ ហ្នឹង?

ឆី : ហ្នឹងហើយប្រជុំជាមួយតារវ៉ាល់ ។

ប្រុញ : អ៊ូ!ពេលដែលខាងតារហ្នឹង មកហើយប្រជុំជាមួយតារវ៉ាល់ តារវ៉ាល់ហៅខាងចល័តតំបន់ទៅ ប្រជុំតទៀតទៅ?

ឆី : បាទ!ប្រជុំតទៀតទៅ ប្រជុំពេលយប់ ម៉ោង៧ម៉ោង៨ ទៅដាក់មេក្រូទៀតនោះ ។

ប្រុញ : កាចទេតារវ៉ាល់ ពូ?

ឆី : អ៊ូ!កាចណាស់ ។

ប្រុញ : គាត់ដែលនិយាយកំរាមសម្លាប់កំរាមអីទេ ពេលយើងអត់ធ្វើការធ្វើអី?

ឆី : វ៉ៃចល័តបើគាត់ពាក់អាវខ្មៅ រុក្ខាលកន្សែងពាក់មួកស្លឹកភ្លើងតែយ៉ៃៗ ដល់យុវជនវាឡើង ទៅធ្វើការ កងជិតខ្ញុំវានិយាយគ្នា ឈប់ដក់បារី អាមួយនោះវាថា អ៊ូ!អញដល់អាអញខំ លើកទាំងយប់ទាំងថ្ងៃអញមិនដេកមិនបានពួនអញចង់រាប់សួរ(អស់កម្លាំង)ដល់ថាអីចឹង នោះទាញដងវែកបានដាក់ហ្នឹងម៉ែក ។

ប្រុញ : គ្រាន់តែគាត់និយាយអីចឹងតារវ៉ាល់ វ៉ៃហ្នឹង?

ឆី : វ៉ៃ ។

ប្រុញ : គ្រាន់តែនិយាយថា ធ្វើការហត់អីចឹង ។

ឆី : វ៉ៃហើយ ប្រាប់ប្រធានកងឲ្យយកទៅវ៉ៃចោលហ្នឹង ។

ប្រុញ : អ៊ូ!វ៉ៃគាត់ចោលហ្នឹង?

ឆី : បាទ! ។

ប៊ុនថន : ម៉េចបានពូជីន?

ឆី : ចុះបើនៅជិតភ្នំហ្នឹង កងរាយ ដូចថារាយម៉ាដួរ នៅជិតប្រធានកងដីនទៅនិយាយប្រាប់
ប្រជុំហើយមេក្រុមៗប្រាប់ ធ្វើការមើលកូនចៅឲ្យល្អណា និយាយហើយឈរនិយាយគ្នា
មិនចង់ធ្វើការ ប្រណែនដីន អាប្រធានកងគ្មានធ្វើដើរតែថា អញ.....ស្រេច ។ និយាយ
នោះនើយយ៉ាងណា អត់ឲ្យលាន់មាត់អ្នយ ។ ស៊ីទ្រាំឆាប់ចោល ឆាប់នឹងការងារ តស៊ូ
ប៉ុននោះទម្រាំបានរស់ ។

ប្រញ : ចុះពេលយើងធ្វើការចិន តារាល់ មានបានរាយការណ៍ប្រាប់ភារីន្ត្រាអី?

ឆី : អត់ដឹង អាជឿនការងារសំនាត់របស់គេ យើងអត់ដឹង ។ យើងដឹងតែការងារក្នុងសមរក្ខមិ
យើង ។

ប្រញ : ដឹងធ្វើការខាងក្រោម ។

ឆី : វាខាញដងវែកវ៉ែស្រែក “ឯងអាសក្ខិភូមិអាណាយទុន ឯងនេះមិនមែនកម្មករកសិករទេ
អ្នកណាមេកង” ស្រែកហៅមេកង ។

ប្រញ : ថាឲ្យចិនម៉ង ថាឲ្យកសក្ខិភូមិ?

ឆី : អី! ឲ្យកសក្ខិភូមិ ឯងធ្លាប់តែជិះឡាន អង្គុយលើដូន្ន ឯងមិនមែនកម្មករ កសិករ បដិវត្ត
សុទ្ធតែវណ្ណៈកម្មករ កសិករ អត់មានវណ្ណៈនាយទុន ។

ប្រញ : តារាល់និយាយចិន?

ឆី : នោះហើយវណ្ណៈកម្មករកសិករ ។

ប៊ុនថន : ពូដូចការងារអីកំណត់ធ្វើៗ ហើយធ្វើពូរាយការណ៍ទៅលើ ឬក៏មានអ្នកដែលរាយការណ៍
អីចឹង?

ឆី : អត់ទេ មិនដែលមាន ។

ប៊ុនថន : អត់ដែលមានទេ?

ឆី : តែខុសកសាងណែនាំតាមក្រុមតាមកងមិនបានប្រាប់រាយការណ៍ទៅប្រធានវៈទៅយកទៅ
បាត់ទៅ ។

ប្រញ : និយាយចំការងារដាក់ការងារឲ្យហើយត្រូវតែធ្វើឲ្យហើយ?

ឆី : អី! ធ្វើឲ្យហើយ ទោះបីមិនរួចត្រង់ណាធ្វើទាំងយប់ទៀត ភ្លៀងធ្វើទាំងភ្លៀង ។

ប៊ុនថន : ចិនកងពូជីនតែហើយ ដាក់ដែនការដីនតែហើយ?

ឆី : ដឹងតែហើយ ស្ទើរនាលអត់ឆ្ងាយ រែកដីក៏មាន រែកដីដើរដល់ភ្នំបុកដើមឈើ ចុយ!
ឯងមិនទៅឲ្យល្បឿន ល្បឿនណាអាមួយចាស់មុខនោះ រែកដីក៏មាន ។ ជួនកាលដោះខ្សែ
ត្រៀមទាំងយប់ចេះដើរៗឯក៏ដុលភ្នំបុកចេះ អា នោះលីបបលីបឆ្អឹងដើរក្រោយឯក៏ដើរកុក
ចបវាប៉ុកចិញ្ចឹម ។

ប៊ុនថន : ចឹងពូបើធ្វើយឹតអី ពូមានដែនការម៉េច និយាយថាដឹកនាំឲ្យធ្វើល្បឿន?

ឆី : ប៉ុនយើងមានតាមប្រធាន ដូចយើងមិនស្រួលគេដឹងថា ខ្ញុំអត់ស្រួលខ្ញុំឈឺរាកអាចម៍
ឈឺពោះ ខ្ញុំអត់ហ៊ានសម្រាកទេ ។ អា នោះគេដឹងគេឃើញយើងរត់ដុះ មើលអាចម៍យើង
ទៀត ខ្លាចយើងដុះសតិអារម្មណ៍ ព្រោះឃើញអាចម៍យើងរាកមែន យើងរត់ដុះម៉ាត្រីក
៣-៤ដង សង្ស័យយើងដើរទៅមើលទៀត ។ ឃើញយើងទៅអង្គុយដុះគេដើរទៅ បើ
យើងក្រោកចេញ គេដើរទៅមើលអាចម៍ ។

ប្រុញ : អត់ជឿយើង?

ឆី : នោះហើយ ដល់រាកមែន គេអត់សូវហ៊ានធ្វើបាប បង្ខំទេ អើយ! រាកអាចម៍អត់ស្រួល
ទេបង ឲ្យធ្វើតិចៗធ្វើម៉េចបានតែមកហើយ ។

ប៊ុនថន : ចឹងពូចេញពីគ្រពាំងថ្មទៅណាទៀត?

ឆី : កងវ៉ារើស២ដង ៧៦ នៅម្តង ៧៨ នៅម្តង គ្រពាំងថ្មនៅ២ដងដែរ ។

ប៊ុនថន : ពូនៅគ្រពាំងថ្មដល់បែកដែរ?

ឆី : ទេ! ដែលបែកនឹងនៅកងវ៉ារ ។

ប៊ុនថន : បែកហើយពូទៅណាទៀត?

ឆី : រត់មកដុះ ។

ប៊ុនថន : ពូការរន្ទាំប៉ុន្មាន?

ឆី : ខ្ញុំការ៨៦ ។

ប៊ុនថន : ហើយបច្ចុប្បន្ន កូនប៉ុន្មាននាក់?

ឆី : កូន៥ នាក់ ។

ប៊ុនថន : ហើយពូធ្វើអីដែរសព្វថ្ងៃនេះ?

ឆី : គ្មានធ្វើអ្វី ប្រជាជនធម្មតា ឈឺនឹងដើរមិនរួច ។

ប៊ុនថន : ឈឺអីវិញ?

ឆី : ឈឺរលាកសន្ទាក់ ឈឺដើរឆ្ងាយផ្សេង ។

ប្រុញ : ឈឺតាំងពីមុនមក ហើយម៉េចអី?

ឆី : ទើបឈឺឆ្នាំទៅមិញ ។

ប្រុញ : ដោយសារយើងវាលទ្ធដលធ្វើការនោះហត់ពេក?

ឆី : បាទ! ហត់ពេករលាកសន្ទាក់ ...សរសៃមិនបានដេកទៀតស្រែកអួយៗ ខ្ញុំសព្វថ្ងៃនៅចុះ
ហើយ ប្រពន្ធខ្ញុំរោគរលាករោគប្រចាំកាយ ។

ប្រុញ : ពូក្រូនប៉ុន្មានហើយ?

ឆី : កូន៥ ។

ប្រុញ : បានរៀននៅណាដែរ នៅរៀននៅនេះដែរ?

ឆី : រៀនមួយនោះ ប្រឡងជាប់ក្រូហើយ ដល់រៀនស្វាយនោះ ជាប់ក្រូហើយ ដល់ពេលក្រូ
មិនមានប្រាក់ខែប្រាក់អី សញ្ញាប័ត្រនៅកំប៉េះចោលប្រឡងបាក់ខូប ។

ប្រុញ : កាត់ជាប់បាក់ខូបហើយ?

ឆី : ទើបនឹងជាប់ដែរ ជាប់ទុក្ខយក្ខម ទៅថ្ងៃថ្ងៃ២៥មកវិញ ការនៅរៀន ។

ប្រុញ : ពូធ្លាប់បួសលោក?

ឆី : បួស... ។

ប៊ុនថន : ចឹងពូខ្ញុំអរគុណច្រើន ។

« ចប់ »